

ΚΙΒΩΤΟΣ

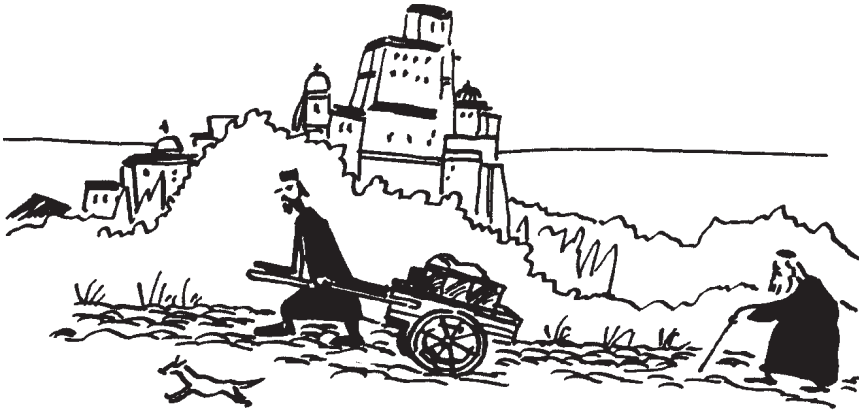
Ὁρθόδοξα ἀνθολογήματα πνευματικοῦ καταρτισμοῦ

Ἀριθμὸς 23

«Γιὰ ἓναν ἄλλο πλοῦ»

Καλοκαίρι 2010

«Καλημέρα, Χριστέ μου ...ὁ Συμεὼν εἶμαι»

Τὸ 1922 ἦρθε ἀπὸ τὴν Μικρασία μὲ τοὺς πρόσφυγες ἓνα ὄρφανὸ Ἑλληνόπουλο, ὀνόματι Συμεὼν. Ἐγκαταστάθηκε στὸν Πειραιᾶ σὲ μιὰ παραγκούλα καὶ ἐκεῖ μεγάλωσε μόνον του. Εἶχε ἓνα καροτσάκι καὶ ἔκανε τὸν ἀχθοφόρο, μεταφέροντας πράγματα στὸ λιμάνι τοῦ Πειραιᾶ. Γράμματα δὲν ἤξερε οὔτε πολλὰ πράγματα ἀπὸ τὴν πίστη μας. Εἶχε τὴν μακαρία ἀπλότητα καὶ πίστη ἀπλή καὶ ἀπερίεργη.

περιεχόμενα

συνοπτικὸ ἀλφαβητικὸ εὔρετήριο

«Καλημέρα, Χριστέ μου ...»	1
ἀνθολόγος	2
ἀόρατος πόλεμος	3
γονεῖς & παιδιά	4
εκκλησιαστικὴ ἱστορία	6
ἐλέγχθη	9
ἑρωταποκρίσεις	9
ἐκκλησία καὶ ἰσλάμ	12
ἱστορίες πού διδάσκουν	13
λειτουργικά	17
οἰκουμενιστικὸ πολύπτυχο	18
παροιμιώδεις φράσεις	19
πίσω ἀπὸ τις γραμμές	20
στάρετς	22
σταχυολογήματα	23
χρονικά & διαχρον. σημειώματα	26
ποίημα	31

Ὅταν ἦρθε σὲ ἡλικία γάμου νυμφεύθηκε, ἔκανε δυὸ παιδιά καὶ μετακόμισε μὲ τὴν οἰκογένειά του στὴ Νίκαια. Κάθε πρωῖ πῆγαινε στὸ λιμάνι τοῦ Πειραιᾶ γιὰ νὰ βγάλει τὸ φωμάκι του. Περνοῦσε ὅμως κάθε μέρα τὸ πρωῖ ἀπὸ τὸ ναὸ τοῦ ἁγίου Σπυρίδωνος, ἔμπαινε μέσα, στεκόταν μπροστὰ στὸ τέμπλο, ἔβγαζε τὸ καπελάκι του καὶ ἔλεγε:

«Καλημέρα Χριστέ μου, ὁ Συμεὼν εἶμαι. Βοήθησέ με νὰ βγάλω τὸ φωμάκι μου».

Τὸ βράδυ πού τελείωνε τὴ δουλειὰ του ξαναπερνοῦσε ἀπὸ τὴν Ἐκκλησία, πῆγαινε πάλι μπροστὰ στὸ τέμπλο καὶ ἔλεγε:

«Καλησπέρα Χριστέ μου, ὁ Συμεὼν εἶμαι. Σ' εὐχαριστῶ πού με βοήθησες καὶ σήμερα».

Καὶ ἔτσι περνοῦσαν τὰ χρόνια τοῦ εὐλογημένου Συμεὼν.

Περίπου τὸ ἔτος 1950 ὅλα τὰ μέλη τῆς οἰκογενείας του ἀρρώστησαν ἀπὸ φυματίωση καὶ ἐκοιμήθησαν ἐν Κυρίῳ. Ἔμεινε ὀλομόναχος ὁ Συμεὼν καὶ συνέχισε ἀγόγγυστα τὴ δουλειὰ του ἀλλὰ καὶ δὲν παρέλειπε νὰ περᾷ ἀπὸ τὸν ἅγιο Σπυρίδωνα νὰ καλημερίζει καὶ νὰ καλησπερίζει τὸν Χριστό, ζητώντας τὴν βοήθειά Του καὶ εὐχαριστώντας Τον. Ὅταν γέρασε ὁ Συμεὼν, ἀρρώστησε. Μπῆκε στὸ Νοσοκομεῖο καὶ νοσηλεύτηκε περίπου γιὰ ἓνα μῆνα. Μιὰ προϊσταμένη ἀπὸ τὴν Πάτρα τὸν ρώτησε κάποτε:

— Παππού, τόσες μέρες ἐδῶ μέσα δὲν ἦρθε κανεὶς νὰ σὲ δεῖ. Δὲν ἔχεις κανένα δικό σου στὸν κόσμο;

— Έρχεται, παιδί μου, κάθε πρωί και απόγευμα ο Χριστός και με παρηγορεί.

— Και τί σοῦ λέει, παππού;

— «Καλημέρα Συμεών, ὁ Χριστός εἶμαι, κάνε ὑπομονή». «Καλησπέρα Συμεών, ὁ Χριστός εἶμαι, κάνε ὑπομονή».

Ἡ Προϊσταμένη παραξενεύτηκε και κάλεσε τὸν Πνευματικό της, νὰ ἔρθει νὰ δεῖ τὸν Συμεών μήπως πλανήθηκε. Ὁ πάτερ τὸν ἐπισκέφθηκε, τοῦ ἔπιασε κουβέντα, τοῦ ἔκανε τὴν ἐρώτηση τῆς Προϊσταμένης και ὁ Συμεών τοῦ ἔδωσε τὴν ἴδια ἀπάντηση. Τὶς ἴδιες ὥρες πρωῖ και βράδυ, ποῦ ὁ Συμεών πήγαινε στὸ ναὸ και χαιρετοῦσε τὸν Χριστό, τώρα και ὁ Χριστὸς χαιρετοῦσε τὸν Συμεών. Τὸν ρώτησε ὁ Πνευματικός:

— Μήπως εἶναι φαντασία σου;

— Ὅχι, πάτερ, δὲν εἶμαι φαντασμένος, ὁ Χριστὸς εἶναι.

— Ἦρθε και σήμερα;

— Ἦρθε.

— Και τί σοῦ εἶπε;

— Καλημέρα Συμεών, ὁ Χριστὸς εἶμαι. Κάνε ὑπομονή, σὲ τρεῖς μέρες θὰ σὲ πάρω κοντά μου πρωῖ-πρωῖ.

Ὁ Πνευματικός κάθε μέρα πήγαινε στὸ Νοσοκομεῖο, μιλοῦσε μαζί του και ἔμαθε γιὰ τὴν ζωὴ του. Κατάλαβε ὅτι πρόκειται περὶ εὐλογημένου ἀνθρώπου. Τὴν τρίτη ἡμέρα πρωῖ-πρωῖ πάλι πήγε νὰ δεῖ τὸν Συμεών και νὰ διαπιστώσει ἂν θὰ πραγματοποιηθεῖ ἡ πρόρρηση ὅτι θὰ πεθάνει. Πράγματι ἐκεῖ ποῦ κουβέντιαζαν, ὁ Συμεών φώναξε ξαφνικά: «Ἦρθε ὁ Χριστός», και ἐκοιμήθη τὸν ὕπνο τοῦ δικαίου.

Αἰωνία του ἡ μνήμη. Ἀμήν.

Ἀσκητὲς μέσα στὸν κόσμο, Ἱερὸν Ἡσυχαστήριον Ἁγ. Ἰωάννης ὁ Πρόδρομος, Μεταμόρφωσις Χαλκιδικῆς, 2008, σελ. 350-351

Ἐνθολόγος

περιπλάνηση στὸν κόσμο
τοῦ βιβλίου και τὸν
περιοδικό τύπο

ἀνενέργητος στά ἄλλα

«Οἱ ἐντολές ὅλες χαρίστηκαν σ' ἐμᾶς γιὰ νὰ πολεμήσουμε τὴν ἁμαρτία, και μ' αὐτές τὶς ἐντολές πρέπει νὰ ζεῖ και αὐτές νὰ ἐφαρμόζει πάντοτε ἐκεῖνος ποῦ θέλει νὰ ἀξιωθεῖ τῆς οὐρανίου βασιλείας· στ' ἄλλα ἄς εἶναι ἀνενέργητος σὰ νᾶναι νεκρός»

Συμεών Νέος Θεολόγος, Λόγος 66, σελ. 344

ἡ ὁμορφιά τῆς ψυχῆς: ὑπακοή στό Χριστό

«Ποιά εἶναι λοιπόν ἡ ὁμορφιά τῆς ψυχῆς; Ἡ σωφροσύνη, ἡ ἐπιείκεια, ἡ ἐλεημοσύνη, ἡ ἀγάπη, ἡ φιλαδελφία, ἡ φιλοστοργία, ἡ ὑπακοή στό Θεό, ἡ τήρηση τοῦ νόμου, ἡ δικαιοσύνη, τό ταπεινό φρόνημα. Αὐτές εἶναι οἱ ὁμορφιές τῆς ψυχῆς. Αὐτές λοιπόν οἱ ἀρετές δὲν εἶναι φυσικές, ἀλλά καρπὸς ἀγαθῆς προαιρέσεως... Στόν τελώνη εἶπε ὁ Κύριος “ἔλα, ἀκολούθησέ με” [Ματθ. 9:9]. Και ὁ τελώνης Ματθαῖος σηκώθηκε και ἔγινε ἀπόστολος· ἡ ἄσχημη ψυχὴ ἔγινε ὁμορφη. Ἀπό ποῦ; Ἀπό τὴν ὑπακοή στό Χριστό»

Ἰωάννης Χρυσόστομος, Εἰς Εὐτρόπιον, 2:17 / ΕΠΕ 33, 162-164

εἶμαστε στὴν ἐξορία

«Τί μακαριότητα, τί εὐτυχία μπορεῖ νὰ ὑπάρχει στή φυλακὴ ἢ στὴν ἐξορία; Ἡ κατάστασή μας ὅμως αὐτὴ εἶναι. Ὅλοι μας ἔχουμε διωχτεῖ ἀπὸ τὸν παράδεισο γιὰ τὶς ἁμαρτίες μας κι ἔχουμε ἐξοριστεῖ σ' αὐτόν τὸν κόσμο, ποῦ μοιάζει μέ φυλακὴ γιὰ μᾶς. Τί μακαριότητα κι εὐτυχία μποροῦν νὰ

ἔχουν ἄνθρωποι σάν κι ἐμᾶς πού ἔχουμε καταδικαστεῖ σέ θάνατο;... Ἡ ἀληθινή, ὀλοκληρωμένη κι αἰώνια μακαριότητά μας βρίσκεται στούς οὐρανοῦς, ἐκεῖ πού κατοικεῖ ὁ ὑπερευλογημένος Θεός, στό ἀπρόσιτο φῶς»

Αγ. Ἰωάν. τῆς Κρονστάνδης, *Μακαρισμοί*, 2005, σ. 13-14

κάνε προσεκτικά τό σταυρό σου

«Κάνε προσεκτικά τὸ σταυρό σου. Εἶναι μιὰ προσευχή κι αὐτό. Προσευχή χωρὶς λόγια. Σὲ μιὰ στιγμή, ἤρεμα καὶ χωρὶς τὴν παρεμβολὴ περιττῶν λόγων, ἐκφράζεις τὸν πόθο σου σάν πιστὸς νὰ γίνεις μέτοχος τῆς ζωῆς τοῦ Χριστοῦ, νὰ σταυρώσεις τὰ πάθη σου καὶ νὰ δεχτεῖς ὀλόψυχα καὶ χωρὶς παράπονο ἢ γογγυσμό, ὅ,τι ἡ Παναγία Τριάδα σοῦ στέλνει. Ἐκτὸς ὅμως ἀπὸ αὐτό, ὁ σταυρὸς εἶναι ἓνα ὄπλο ἐναντίον τῶν πονηρῶν πνευμάτων. Κάνε συχνὰ καὶ μὲ συναίσθηση χρῆση τοῦ ὄπλου αὐτοῦ»

Τίτο Κολλιάντερ, *Ὁ δρόμος τῶν Ἀσκητῶν*, 1999, σ. 119

ἠιγήσεις ἀπὸ τό μέτωπο τοῦ ἀοράτου πολέμου

«Οὐκ ἔστιν ἡμῖν ἡ πάλη πρὸς αἷμα καὶ σάρκα, ἀλλὰ πρὸς τὰς ἀρχάς, πρὸς τὰς ἐξουσίας, πρὸς τοὺς κοσμοκράτορας τοῦ σκότους τοῦ αἰῶνος τούτου, πρὸς τὰ πνευματικά τῆς πονηρίας ἐν τοῖς ἐπουρανοῖς» (Ἐφεσ. 6:12)

προθυμία ἀπὸ διαβόλου

«Τό πρῶτο διάστημα μετὰ τὴν εἴσοδό μου στό μοναστήρι, διηγεῖται ὁ μοναχὸς Ν., εἶχα μεγάλο ζῆλο γιὰ ἀγῶνες ἀσκητικούς.

Μετὰ τὸν ὄρθρο ἄλλοι πήγαιναν γιὰ ν' ἀναπαυτοῦν· ἐγὼ ἐκείνη τὴν ὥρα θά ἔβρισκα νὰ κάνω κάτι ἀπὸ τὰ διακονήματα πού μοῦ εἶχαν ἀναθέσει. Ἄν ἐξαντλιόμουν ἀπὸ τὴν κούραση ξάπλωνα γιὰ λίγο, ἀλλὰ πρόσεχα νὰ μὴν κοιμηθῶ πολὺ, ὥστε νὰ παρακολουθήσω ἀπὸ τὴν ἀρχὴ τὴν πρωινὴ λειτουργία.

Ἐνα πρωῖ ἦρθε κάποιος καὶ μὲ ξύπνησε μὲ τό πού χτύπησε ἡ πρώτη καμπάνα. Μοῦ φάνηκε πὼς ἄκουσα κάποιον νὰ λέει τὴν εὐχὴ στὴν πόρτα. Σηκώθηκα κι ἔριξα μιὰ ματιὰ ὀλόγυρα μὰ δὲ φαινόταν κανένας. Τὴν ἄλλη μέρα ἔγινε τό ἴδιο. Μὲ τό πού χτύπησε ἡ καμπάνα γιὰ τὴ λειτουργία κάποια φωνὴ εἶπε ἔξω ἀπὸ τὴν πόρτα μου τὴν εὐχὴ. Σκέφτηκα πὼς θά ἦταν ὁ μοναχὸς μας, ὁ π. Ἰ. καὶ κοίταξα ἔξω, μὰ δὲν εἶδα κανέναν. Πῆγα καὶ τὰ εἶπα ὄλ' αὐτὰ στὸν π. Λεωνίδα.

— Τί πιστεύεις; μὲ ρώτησε. Ποιὸς εἶναι αὐτὸς πού σέ ξυπνάει;

— Πιστεύω, γέροντα, πὼς ἴσως εἶναι ἄγγελος, ἀπάντησα.

— Μὲ κερατάκια; Ἄς δοῦμε τί θά γίνεῖ στὴ συνέχεια, ἀντέτεινε ὁ στάρετς.

Τὴν ἐπόμενη μέρα δὲν μὲ ξύπνησε κανένας. Ὅλη τὴν ὥρα τῆς ἀκολουθίας κοιμόμουν. Τὴν ἄλλη μέρα καὶ τὴν παράλλη κοιμόνουν ἐπίσης τὴν ὥρα τῆς ἀκολουθίας. Ἔτσι ντροπιαστήκαμε κι οἱ δύο, τόσο ὁ ἄγνωστος ξυπνητὴς, ὅσο κι ὁ ἀφελὴς κι εὐκολόπιστος ἀσκητὴς»

Στάρετς Λεωνίδας τῆς Ὀπινα, μετ. Π.Μπότση, 2000, 141-142

ὁ διάβολος τοὺς ἔφερε κατάνυξη

Κάποτε σέ ἓνα μοναστήρι πῆγε ἓνας "ἄγνωστος ἐρημίτης". Καὶ ζήτησε ἀπὸ τὸν ἡγούμενο νὰ τοῦ ἐπιτρέψει νὰ μιλήσει στὴν σύναξη. Καὶ ὁ ἡγούμενος τοῦ ἐπέτρεψε. Καὶ ὁ "ἐρημίτης" ἐκείνος μίλησε τόσο ὠραῖα, πού ὀλόκληρο τό ἐκκλησίασμα ἔκλαιγε ἀπὸ συγκίνηση. Μόνο ὁ ἡγούμενος

είχε μείνει ψυχρός και άσυγκίνητος. Και κακολογοῦσε τόν έαυτό του, ότι είχε γίνει αναίσθητος! "Όταν ο "έρημίτης" χαιρέτησε και έφευγε από τήν Έκκλησία, ο ήγούμενος τόν ρώτησε:

— Ποιός είσαι;

Του άπάντησε:

— Ό διάβολος.

Μέ τρόπο και έκπληξη, τόν ρώτησε ο παπās:

— Και πώς μάς μίλησες τόσο ώραία για τόν Χριστό, και έκανες όλόκληρο τό εκκλησίασμα και έκλαιγε;

Ό διάβολος του έδωσε τήν έξής σοβαρή άπάντηση:

— Έπίτηδες τό έκανα! Για να έχουν, τήν ήμέρα της Δευτέρας Παρουσίας, να δώσουν λόγο και για τίς λάθος ιδέες τους και για τά δάκρυά τους!

Ναί: θά δώσουμε λόγο για τίς λάθος ιδέες μας. Γιατί είναι καρπός της άμαρτίας μας.

*Γερέας Βαλεντίνος Σβεντσίνσκι (+1928)
περιοδ. Λυχνία, άρ. 190/ Μάιος 1999,12*

* * *

Οι δαίμονες παροτρύνουν στά καλά έργα όταν ώφελοῦνται από αυτά.

Αγίου Μαξίμου του Όμολογητή:

«Οι δαίμονες οὔτε τή σωφροσύνη μισοῦν, οὔτε τή νηστεία αποστρέφονται, οὔτε τή διανομή τών χρημάτων, οὔτε τή φιλοξενία, οὔτε τήν φαλμωδία, οὔτε τήν ιερή ανάγνωση, οὔτε τόν ήσυχαστικό βίο, οὔτε τήν πιό ύψηλή διδασκαλία, οὔτε τή χαμαικοιτία, οὔτε τήν άγρυπνία, οὔτε όλα όσα χαρακτηρίζουν τόν κατά Θεόν βίο, έως ότου συγκλίνουν σ' αυτός ό σκοπός και ή αίτία τών άγαθών αυτών πράξεων. Τους άλλους δαίμονες, άφοῦ ο άσκητής τους νικήσει ίσως γρηγορότερα, αποφεύγει τή βλάβη πού προέρχεται από αυτούς. Έκείνους όμως τους δαίμονες πού φαίνονται ότι συνεργάζονται στό δρόμο της

άρετης και ότι θέλουν να κτίζουν μαζί του και αυτόν τό ναό του Κυρίου, ποιός άραγε νους μπορεί να καταλάβει, να διακρίνει δηλαδή ποιά έργα και ποιά νοήματα είναι ψυχικά και ποιά πνευματικά, δηλαδή υπέρ φύσης;»

*Περί Θεολογίας, έκατοντάδα ε', κεφ. 70-71 /
Φιλοκ. 2, 202*

ονείς
και
παιδιά

ονείς
και
παιδιά

τό πνεῦμα του κόσμου τούτου

«Τό θέατρο, ή κοσμική γνώση κι ή ροπή προς τά γέλια και τ' άστεία, είναι αίτιες για να λιγοστεύει ή πίστη και ν' άτωναί ή χριστιανική ζωή. Τό θέατρο εκπαιδεύει κι έτοιμάζει έξυπνα παιδιά γι' αυτόν τόν κόσμο, μά όχι παιδιά του Χριστού. Τό θέατρο αντίθεται στή χριστιανική ζωή. Είναι γέννημα του πνεύματος αυτού του κόσμου, όχι του πνεύματος του Θεού. Τά τέχνα της Έκκλησίας δέ συχνάζουν εκεί»¹

Γω.Κρονστάνδης, # 1329

«καβάλησε τό καλάμι»

«Είναι μιά έκφραση πού ίσως προέρχεται από τήν αρχαία Ελλάδα.

1. Τήν εποχή πού έζησε ο άγ. Ίωάννης της Κρονστάνδης, γύρω στα 1900, τό θέατρο μαζί με τόν ίππόδρομο, ήταν ό,τι είναι τά ΜΜΕ σήμερα: τά ίδια προφανώς θά έλεγε ο άγιος για τό διαδίκτυο (ίντερνετ), τά games, τήν τηλεόραση, τά βίντεο κ.τ.ό. πού με τό τό έλκυστικό περιεχόμενό τους φέρνουν πολύ πιό έντονα μέσα στην ψυχή του ανθρώπου τό πνεῦμα του κόσμου.

Πάντως οί Σπαρτιάτες τήν ἔλεγαν, γιά νά πειράξουν τόν Ἀγησίλαο. Καί νά ἡ ἱστορία: Ὁ Ἀγησίλαος ἀγαποῦσε ὑπερβολικά τά παιδιά του. Λέγεται ὅτι, ὅταν αὐτά ἦταν μικρά, ἔπαιζε μαζί τους μέσα στό σπίτι, καβαλώντας, σάν σέ ἄλογο, ἕνα καλάμι. Κάποια μέρα ὁμως, τόν εἶδε ἕνας φίλος του σ' αὐτή τή στάση. Ὁ Ἀγησίλαος τόν παρακάλεσε νά μήν κάνει λόγο σέ κανέναν, πρίν γίνει κι αὐτός πατέρας καί νιώσει τί θά πει νά παίζεις μέ τά παιδιά σου. Ἀλλά ἐκεῖνος δέν κράτησε τό λόγο του καί τό εἶπε καί σέ ἄλλους, γιά νά διαδοθεῖ σιγά-σιγά ὁ λόγος σέ ὄλους καί νά φτάσει στίς μέρες μας καί τό λέμε, ὅταν θέλουμε νά ποῦμε γιά κάποιον ὅτι πήραν τά μυαλά του ἀέρα. Βέβαια, στήν πάροδο τῶν χρόνων ἄλλαξε ἡ ἐρμηνεία του. Αὐτό συμβαίνει καί σέ πάρα πολλές ἄλλες παροιμιώδεις ἐκφράσεις»

Τάκη Νατσούλη, Λέξεις & φράσεις παροιμιώδεις, σ. 251

«βαβαί, οἶαι παρά Χριστιανοῖς γυναῖκες εἶσι»

«Κάποτε, ὅταν ἀκόμη ἦμουν νέος (διηγεῖται ὁ ἅγιος Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος), συνέβηκε νά δῶ τό δάσκαλό μου (ἦταν ἐκεῖνος ὁ πῖο φανατικός εἰδωλόλατρες ἀπό ὄλους τούς ἄνδρες)² νά θαυμάζει, παρουσίᾳ πολλῶν, τή μητέρα μου. Ρώτησε τότε, ὅπως συνήθιζε, αὐτούς πού κάθονταν κοντά του, ποιός ἦμουν ἐγώ, καί κάποιος τοῦ εἶπε, ὅτι εἶμαι τέκνο χήρας γυναίκας· στή συνέχεια πληροφορήθηκε ἀπό μένα καί τήν ἡλικία τῆς μητέρας μου καί τό χρόνο τῆς χηρείας της. Ὅταν λοιπόν τοῦ εἶπα, ὅτι εἶναι σαράντα ἐτῶν καί ἔχει

2. Πρόκειται γιά τόν εἰδωλόλατρη πρῶν δάσκαλο τοῦ ἀγίου, τόν μεγάλο ρήτορα τῆς Ἀντιόχειας, τόν περίφημο Λιβάνιο (314-392). Ἐργάστηκε στήν Κωνσταντινούπολη καί τή Νικομήδεια ἀλλά κυρίως στήν Ἀντιόχεια ὅπου ἡ σχολή του πού διεύθυνε ἐπί 40 χρόνια ἀπέκτησε μεγάλη φήμη. Παρέμεινε εἰδωλόλατρες καί νοσταλγός τοῦ παγανιστικοῦ κόσμου πού ἤδη στήν ἐποχή του ἔσβηνε.

εἴκοσι καί πλέον ἔτη ἀπό τότε πού ἔχασε τόν πατέρα μου, ἔμεινε κατάπληκτος, φώναξε δυνατά, καί, στρεφόμενος πρός τούς παραβρισκόμενους ἐκεῖ, εἶπε: «Πῶ, πῶ! κοιτάξτε τί γυναῖκες ὑπάρχουν μεταξύ τῶν Χριστιανῶν»»

Ἰω. Χρυσοστ., Εἰς νεωτέραν χηρεύσασαν, 2 / ΕΠΕ 30, 19

ἡ νηστεία κάνει θαύματα

Μέ αὐτόν τόν τίτλο ἡ Ἐφημερίδα «Τό Βῆμα» (21-2-2010) παρουσίασε μελέτη τοῦ Πανεπιστημίου Κρήτης πού ἔγινε σέ 609 παιδιά ἡλικίας 5 ἕως 15,5 ἐτῶν ἀπό τήν Θεσσαλονίκη, ἀπό τά ὁποῖα τό 12,1% «ἀκολουθοῦν πλήρη νηστεία» σύμφωνα μέ τό τυπικό τῆς Ἐκκλησίας.

Ὁ ἐπιστημονικός Ὑπεύθυνος τῆς μελέτης κ. Ἄντ. Καφᾶτος, Καθηγητής Προληπτικῆς Ἱατρικῆς καί Διατροφῆς τῆς Ἱατρικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Κρήτης ἐπεσήμανε ὅτι «ἡ νηστεία δέν ἐπηρεάζει τήν φυσιολογική τους (τῶν παιδιῶν) ἀνάπτυξη, ὅπως πίστευαν παλαιότερα».

Τά πῖο σημαντικά εὐρήματα τῆς μελέτης εἶναι ὅτι «τά παιδιά πού νηστεοῦν, εἴτε ὄλες τίς ἡμέρες τῆς νηστείας εἴτε λιγότερες, καταναλώνουν σημαντικά περιορισμένο ἀριθμό θερμίδων σέ σύγκριση μέ ἐκεῖνα πού δέν νηστεοῦν ποτέ. Ἀκόμη στά παιδιά πού νηστεοῦν καταγράφηκε περιορισμένη πρόσληψη ἐπικίνδυνων γιά τήν υγεία κορεσμένων λιπαρῶν ὀξέων καί μικρότερη κατανάλωση κρέατος».

Αὐτό ἔχει ἰδιαίτερη σημασία, γιάτι οἱ εἰδικοί ἐπισημαίνουν ὅτι στήν χώρα μας πού τό 22,5% τοῦ πληθυσμοῦ εἶναι παχύσαρκο «ἡ νηστεία, ἡ ὁποῖα ἀποτελεῖ βασικό στοιχεῖο τῆς ἑλληνικῆς μεσογειακῆς διατροφῆς, μπορεῖ νά δώση λύση στό πρόβλημα τῆς παχυσαρκίας μέ τόν πῖο υγιεινό τρόπο».

Ἐχοντας αὐτά ὑπ' ὄψη ἡ δημοσιογράφος πού ἔκανε τό ρεπορτάζ Μάχη Τράτσα γράφει: «Οἱ διατροφικές ἐπιταγές τῆς Ὁρθόδοξης Ἐκκλησίας φαίνεται ὅτι

λειτουργούν θαυματουργικά για την υγεία των παιδιών. Νέα μελέτη του Πανεπιστημίου Κρήτης καταδεικνύει ότι οι 180 με 200 μέρες νηστείας τόν χρόνο όχι μόνον δέν “φρενάρουν” τήν όμαλή ανάπτυξη όσων παιδιών απέχουν από τήν κατανάλωση ζωϊκών τροφίμων, αλλά βοηθούν και στην διατήρηση ενός φυσιολογικού βάρους, κόντρα στην διαρκώς αύξανόμενη παιδική παχυσαρκία».

Η Έκκλησία όμως έδωσε θεολογικό νόημα στην νηστεία. Δέν πρόκειται μόνον για τήν υγεία του σώματος, αλλά κυρίως για τήν υγεία τής ψυχής. Αυτός πού νηστεύει δείχνει ότι έχει αναφορά στόν Θεό και τήν Έκκλησία, ότι θέλει νά ανήκη στό πνευματικό στράτευμα τής Έκκλησίας και κάνει ύπακοή στους κανονισμούς πού τό συγκροτούν.

Έπειτα μέ τήν νηστεία αναγνωρίζουμε στην πράξη τό λάθος πού διέπραξαν οι Πρωτόπλαστοι μέ τό νά φάγουν τόν απαγορευμένο καρπό και έχασαν τήν επικοινωνία τους μέ τόν Θεό, αλλά και προσανατολιζόμαστε στην έσχατολογική κατάσταση των δικαίων, τότε πού θά τρέφονται μόνον μέ τήν άκτιστη δόξα του Θεού.

Άκόμη μέ τήν νηστεία απομακρύνουμε τόν νοϋ μας από τήν υποδούλωση στην ύλη και τόν στρέφουμε στά πνευματικά και έτσι έτοιμαζόμαστε προσωπικά για νά συμμετάσχουμε στις έορτές, στις όποιες παραπέμπει ή όλη προετοιμασία πού γίνεται μέ τήν νηστεία.

Έτσι ή νηστεία πού κάνουν όσοι δέν τούς απαγορεύεται από λόγους υγείας, «κάνει θαύματα», γιατί προσφέρει υγεία στό σώμα και τήν ψυχή και κάνει τόν άνθρωπο νά εΐναι κύριος του έαυτου του, έλεύθερος από τά πάθη και υπάκουο παιδί του Θεού και τής Έκκλησίας.

Έκκλησ. Παρέμβαση, Φεβρ. 2010

Ελίδες έκκλησιαστικής ιστορίας

“εικονογραφημένη” ιστορία

Μερικά ιστορικά για κάποιες εΐκόνες και εικονογράφους

Τόν καιρόν του βασιλέως Ανδρόνικου του Παλαιολόγου, έζοϋσεν ένας σπουδαίος άνθρωπος, λεγόμενος Θεόδωρος Μετοχίτης, έχοντας τό αξίωμα του Μεγάλου Λογοθέτου εις τό Παλάτιον. Αυτός ό εύσεβέστατος άρχων άνεκαίνισε τήν μονήν τής Χώρας των Ζώντων, τήν σήμεραν Καχριέ Τζαμισή, και έστόλισε τό καθολικόν μέ εξαισίαν ιστορίαν διά ψηφίδων τεχνουργημένην.

Εις αυτήν τήν έκκλησίαν ήγάπα νά έκκλησιάζεται, ό Θεόδωρος. Άκόμη και εις τās ά γ ρ υ π ν ί α ς έπήγαινε μαζί μέ τούς μοναχούς.

Τό Σάββατον τής πρώτης έβδομάδος τής άγίας Τεσσαρακοστής, οι πατέρες έκαμαν άγρυπνίαν, όπως έ σ υ ν ή θ ι ζ ο ν ,

και κατά τήν λειτουργίαν τής Κυριακής έμνημονεύοντο όλοι οι όρθόδοξοι βασιλείς και Πατριάρχαι. Εις τήν άγρυπνίαν λοιπόν εκείνην εύρίσκετο και ό ρηθείς Θεόδωρος Μετοχίτης. Περί τό μεσονύκτιον, έφθασεν εις στρατιώτης, σταλμένος από τόν βασιλέα, και εΐπεν εις τόν Θεόδωρον ότι τόν έζήτει ό βασιλεύς. Παρευθύς έπήγε εις τό παλάτι, και του εΐπεν ό βασιλεύς Ανδρόνικος τό ξένον και παράδοξον όπου έσυνέβη εκείνην τήν νύκτα, έρωτώντας

τον ποίαν ἐξήγησιν ἔδιδε δι' αὐτό. Τό δέ παράδοξον καί ἀνεξήγητον ἦτο τό ἀκόλουθον: Κατά τήν ὥραν ὅπου ἐπῆγαν νά ὑπνώσουν οἱ στρατιῶται φύλακες τοῦ βασιλέως, οἱ πελεκυφόροι καί οἱ ξιφηφόροι, ἀκούσθηκε ἕνα χλιμίντρισμα ὅπου ἐβούϊξεν ὀλόκληρον τό παλάτιον. Αὐτό ἔφερε μεγάλην ἀναταραχήν εἰς ὅσους τό ἄκουσαν, καί ἐρωτοῦσαν ὁ ἕνας τόν ἄλλον, τί ἦτο ἐκεῖνος ὁ χρεμετισμός, διότι εἰς τοιαύτην ὥραν δέν εὐρίσκετο μέσα εἰς τό παλάτι κανένα ἄλογον, μήτε ἀπό τά βασιλικά, μήτε ἀπό τῶν συγκλητικῶν. Καί δέν εἶχε ἀκόμα παύσει ἡ ταραχή καί ὁ θόρυβος, ὅπου ἀκούσθηκε δεύτερον χλιμίντρισμα, δυνατώτερον ἀπό τό πρῶτον, τόσον ὅπου τό ἄκουσε καί ὁ ἴδιος ὁ βασιλεύς, καί ἔστειλε καί ἐρωτοῦσεν ἄν ἐγνώριζε κανεῖς ἀπό πού ἐβγήκεν ἐκεῖνο τό χλιμίντρισμα εἰς τοιαύτην ὥραν. Οἱ δέ στρατιῶται τοῦ ἀπεκρίθησαν ὅτι ἡ φωνή ἐκεῖνη ἐβγήκεν ἀπό τό ἄλογον ἐπάνω εἰς τό ὅποιον ἦτο καβαλικευμένος ὁ μεγαλομάρτυς τοῦ Χριστοῦ Γεώργιος, εἰς τήν εἰκόνα ὅπου εἶχε ἱστορημένην, ἀπό τόν παλαιόν καιρόν, μέ τόσην τέχνην ἐκεῖνος ὁ Παῦλος, ὁ ἄριστος τῶν ζωγράφων.

Ἀκούοντας αὐτό τό παράδοξον ὁ Μέγας Λογοθέτης, εἶπεν εἰς τόν βασιλέα:

— Χαίρω μαζί σου, ὦ βασιλεῦ, διά τά μέλλοντα τρόπαια. Διότι φρονῶ ὅτι αὐτός ὁ χρεμετισμός δέν ἔχει ἄλλην σημασίαν, παρεκτός τοῦ ὅτι θά γίνῃ βασιλική ἐκστρατεία ἐναντίον τῶν βαρβάρων ὅπου κουρσεύουν τήν Ἀσίαν.

Ἐἰς τόν καιρόν τοῦ ἀσεβοῦς καί εἰκονομάχου βασιλέως Θεοφίλου, ἀνάμεσα εἰς τούς Ὁμολογητάς ὅπου ἐμαρτύρησαν διά τάς ἀγίας εἰκόνας, ἦτο καί ἕνας ζωγράφος, Λάζαρος ὀνόματι. Καί διά νά μήν ἡμπορῇ νά ἐργάζεται τήν ἀγίαν τέχνην του, ὤρισεν ὁ δυσσεβῆς βασιλεύς καί ἔβαλαν πυρωμένα πέταλα εἰς τάς παλάμας τῶν χειρῶν του καί ἐζάρωσαν τά χέρια του. Ἀλλά ἰατρεύθη ὑπό τῆς θείας χάριτος, καί

βγαίνοντας ἀπό τήν φυλακήν, ἐπῆγε κρυφά εἰς τήν ἐκκλησίαν τοῦ Ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Προδρόμου, τοῦ καλουμένου Φοβεροῦ. Καί ὄντας ἀκόμα μέ πληγιασμένας τάς χεῖρας, ἱστόρησε τήν εἰκόνα τοῦ Προδρόμου, μέ τόσον κλαυθμόν καί πόνον, ὅπου ἐκεῖνη ἡ ἔνθερμος εἰκὼν ἔκαμνε πολλά θαύματα καί ἰάματα.

Ἡ δέ Θεοδώρα, ἡ εὐσεβεστάτη βασιλίσις, ἐπροσκυνοῦσε τάς ἀγίας εἰκόνας κρυφά ἀπό τόν ἄνδρα της, καί διά τοῦτο εἶχεν εἰς τό σεντούκι της δύο μικρά εἰκονίδια,

τοῦ Χριστοῦ καί τῆς Παναγίας, καί ἔκαμνε τήν προσευχήν της. Ἀλλά μίαν ἡμέραν, ἐκεῖ ὅπου ἐπροσηύχετο, ἐλησμόνησε νά κλείσῃ τήν θύραν τοῦ κοιτῶνος της, καί ἐμπῆκε μέσα ἕνας τζουτζές, ἡγουν νάνος, λεγόμενος Δένδερης, ἀσκημοπρόσωπος καί κακοφτιαγμένος, ἀπό ἐκεῖνους ὅπου εἶχαν εἰς τά ἀνάκτορα διά νά γελοῦν οἱ ἐπίσημοι, καί εἶδε τήν βασιλίσις ὅπου ἠσπάζετο τάς εἰκόνας. Καί ἐκεῖνη ἐταράχθη, καί ὡσάν τήν ἠρώτησεν ὁ γελωτοποιός τί ἦσαν αὐτά, εἶπε: «Αὐτά εἶναι τά καλά νινία μου». Καί τήν ὥραν ὅπου ἐκάθησαν εἰς τήν τράπεζαν, εἶπεν ὁ Δένδερης εἰς τόν βασιλέα διά τά νινία τῆς βασιλίσσης, καί πῶς τά ἠσπάζετο. Ὁ δέ βασιλεύς ἐκατάλαβεν ὅτι ἐκεῖνα τά νινία ἦσαν εἰκονίσματα, καί ἐστενοχωρήθη καί ἐμάλωσε τήν βασιλίσις, ἀμή ἐκεῖνη εἶπεν ὅτι ὁ Δένδερης ἐμπῆκε εἰς τήν κάμαράν της τήν ὥραν ὅπου ἔβλεπε τό πρόσωπόν της εἰς τόν καθρέπτην, καί τόν ἐπείραζαν αἱ ὑπηρέτριες ὅπου ἦσαν μαζί της, δείχνοντας τόν καθρέπτην, καί λέγοντάς του ὅτι εἶναι τά νινία. Μέ τοῦτον τόν τρόπον, ἡσύχασεν ὁ βασιλεύς.

Τά δύο ταῦτα εἰκονίδια εὕρηνται μέχρι τῆς σήμερον εἰς τό σκευοφυλάκιον τῆς Ἱερᾶς μονῆς Βατοπεδίου, εἰς τό Ἅγιον Ὅρος.

Βασιλεύοντος εις τό Βυζάντιον Λέοντος τοῦ Μακέλλη, ἕνας ζωγράφος ἠθέλησε νά ιστορίση τόν Χριστόν παίρνοντας σχέδιον ἀπό κάποιον ἀρχαῖον ἄγαλμα τοῦ Διός, ὅπου ἐπροσκυνοῦσαν οἱ εἰδωλολάτραι Ἕλληνες τόν παλαιόν καιρόν, καί παρευθῦς ἐξηράνθη ἡ χεῖρα του. Καί βλέποντας τήν τιμωρίαν, καί μετανοήσας διά τήν ἁμαρτίαν ὅπου ἔκαμε, ἔδραμεν εἰς ἕνα Ἅγιον καλόγερον, Γεννάδιον ὀνόματι, καί ἔπεσεν εἰς τούς πόδας του καί ἐξωμολογηθεῖς τήν ἁμαρτίαν του, ἔλαβε συγχώρησιν καί ἰάθη ἡ χεῖρ του¹.

Τοῦτο τό ιστορικόν φανερώνει ὅτι αἱ εἰκόνες τῶν Ἁγίων ὅπου γίνονται καθ' ὁμοιότητα τῶν ἀγαλμάτων ἢ κατά κάποιον τρόπον μέ τό εἰδωλολατρικόν καί σαρκικόν φρόνημα, εἶναι ἔργα ματαιότητος καί ἀσεβείας, καί δέν πρέπει νά γίνονται δεκταί εἰς τήν ἐκκλησίαν.

Τοιαῦται εἰκόνες εἶναι αἱ ζωγραφίαι τῶν Δυτικῶν, ἰδίᾳ τῆς λεγομένης Ἰταλικῆς Ἀναγεννήσεως, αἱ ὁποῖαι ἔγιναν ἢ ἀπό ἀγάλματα εἰδωλολατρικά, ἢ ἀπό ἄνδρας θεατρίνους καί γυναῖκας ἁμαρτωλάς.

Ἀρχων τις, Μαλακηνός τό ὄνομα, ὅπου εἶχεν εὐεργετηθῆ ἀπό τόν Ἅγιον Νίκωνα τόν ἐπιλεγόμενον «Μετανοεῖτε», εἶχε πόθον νά ἀφιερῶσιν εἰς αὐτόν τήν εἰκόνα του. Ἀνέθεσε γοῦν τήν ἐργασίαν ταύτην εἰς ἕνα ἀριστόχειρα² ζωγράφον, εἰς τόν ὁποῖον ἰστόρησε διά λόγων οἷος ἦτο κατά τήν ὄψιν ὁ Ὅσιος, καθ' ὅσον ἦτο λίαν οἰκεῖος μέ

αὐτόν, τόν καιρόν ὅπου ἐζοῦσεν.

Ὁ ζωγράφος ἐπῆγεν εἰς τό ἐργαστήρι του καί ἤρχισε νά ζωγραφίζη τήν εἰκόνα. Πλήν δέν

ἤμπόρεσε νά εἰκονίση ἀπαραλλάκτως τόν χαρακτήρα τοῦ Ἁγίου, καίπερ ἄριστος εἰς τήν τέχνην του. Ὅθεν, διαπορούμενος τί νά πράξη, ἐστενοχωρεῖτο. Ἐξαίφνης, ἤνοιξεν ἡ θύρα καί ἐνεφανίσθη ἕνας καλόγηρος, ὑψηλός τό ἀνάστημα, μέ σχῆμα ἐρημικόν, μέ τά μαλλιά ἀναταραγμένα καί μαύρην κοντήν γενειάδα, ἐνδεδυμένος μέ ἕν παλαιόρασον καί βαστῶν μίαν ράβδον ὅπου εἶχεν εἰς τήν ἄκρην ἕναν σταυρόν. Εἶπε δέ ὁ καλόγηρος:

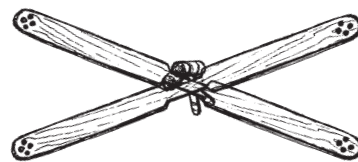
— Πρόσεξεν ἐμέ, ἀδελφέ μου, διότι αὐτός ὅπου βούλεσαι νά ιστορίσης, εἶναι κατά πάντα ὁμοίος μου.

Τότε ὁ ζωγράφος ἐκατάλαβε ὅτι ὁ ἐμφανισθεῖς ἦτον ὁ Ὅσιος ὅπου τοῦ εἶχεν ιστορίσει ὁ Μαλακηνός. Στρέψας δέ τούς ὀφθαλμούς του πρός τήν σανίδα, ἐπάνω εἰς τήν ὁποίαν κατεγίνετο νά εἰκονίση τόν Ἅγιον, βλέπει ἐκτυπωμένον τόν ἱερόν αὐτοῦ χαρακτήρα. Ἐμφοβος γενόμενος, ἐστράφη πρός τόν Ὅσιον Νίκωνα, πλήν οὗτος εἶχε γίνει ἄφαντος. Συνελθῶν δέ τέλος ἐκ τοῦ τρόμου, ἐκάθησεν εἰς τόν τρίποδα καί ἀπετελείωσε τά λοιπά μέρη τῆς ἀγίας καί ἀχειροποιήτου εἰκόνος.

Φώτη Κόντογλου, Ἐκφρασις, τόμ. Α', σελ. 436-440

1. Ἅγιον καλόγερο ἐννοεῖ τόν ἅγιο Γεννάδιο, πατριάρχη Κωνσταντινουπόλεως (458-471). Ὁ Θεοφάνης στήν Χρονογραφία του ἀναφέρει ἀντίστοιχα: «Κατά τό αὐτό ἔτος [462/463 μ.Χ.] κάποιος ζωγράφος ἐτόλμησε νά ζωγραφίσει τόν Σωτήρα ὁμοιον μέ τόν Δία καί ξεράθηκε τό χέρι του. Αὐτός δέ ἐξωμολογήθη καί τό ἐθεράπευσε μέ προσευχή ὁ Γεννάδιος».

2. Ἐννοεῖ δεξιότηγη, ἄριστο γνώστη τῆς ζωγραφικῆς τέχνης, ὅχι ...ἀριστερόχειρα.

Ἑλέχθη

■ «Δέν ὑπάρχει γνώση πού νά μὴν εἶναι ἐλαττωματική, ὅσο πλούσια καί νᾶναι· τούς θησαυρούς ὅμως τῆς πίστεως δέν χωροῦν ὁ οὐρανός καί ἡ γῆ»

Ἰσαάκ ὁ Σύρος, Λόγ. 62

■ «Παραμέριζε καί ἐξαφάνιζε τὸν ἑαυτό σου. “Εἴσελθε εἰς τὸ ταμεῖόν σου” καί κλείσε “τὴν θύραν σου” (Ματθ. στ’ 6). Κι ὅταν ἀκόμα εἶσαι ὑποχρεωμένος νά ζεῖς μέσα σὲ μεγάλη καί θορυβώδη συντροφία»

Τίτο Κολλιάντερ, Ὁ δρόμος τῶν Ἀσκητῶν, 1999, σ. 115

■ «Ὁ νοῦς σου νά εἶναι πάντοτε στή βασιλεία τῶν οὐρανῶν, καί σύντομα θά τὴν κληρονομήσεις»

Ἀββᾶς Ὑπερέχιος, Εὐεργετινός Α’, ὑπόθ. 6

■ «Τοῦρκοι ἀκαδημαϊκοί καί διανοούμενοι μαζεύουν ὑπογραφές γιὰ νά ζητήσουν συγγνώμη ἀπὸ τούς Ἀρμένιους γιὰ τὴ γενοκτονία τὸ 1915. Νά δῶ ποιοί θά μαζεύουν ὑπογραφές μετὰ γιὰ τούς τούρκους ἀκαδημαϊκούς καί διανοούμενους»

Ἐλευθεροτυπία, 7.12.2008

■ «Τό νά μὴν πληγώσεις τὴ συνείδηση τοῦ πλησίον, αὐτὴ εἶναι ἡ ὁδὸς τοῦ Χριστοῦ, πού ἤλθε στή γῆ μὲ πολλή πραότητα καί ἐπιείκεια γιὰ τὴ σωτηρία τοῦ ἀνθρώπου»

Ἅγιος Βαρσανούφιος, ἐρώτ. 26

■ «Ὅταν ἀκούσεις τὸν Κύριο νά λέει: “Καθένας πού δέν ἀπαρνιέται ὅλα τὰ ὑπάρχοντά του, δέν εἶναι ἄξιος γιὰ μένα” [Λουκ. 14:33], μὴν ἐννοήσεις ὅτι λέει μόνο γιὰ χρήματα, ἀλλὰ καί γιὰ ὅλες τίς πράξεις τῆς κακίας»

Ὅσιος Μᾶρκος ὁ Ἀσκητής, Περί πνευματικοῦ νόμου, 109

■ «Μόνο ὅσοι ἀπὸ μᾶς εἶναι πρᾶοι καὶ ἀγαθοί σάν τὰ ἀρνιά ἀνήκουν στὸ ποίμνιο τοῦ Χριστοῦ»

Ἄγ. Ἰωάν. τῆς Κρονστάνδης, Μακαρισμοί, 2005, σ. 55

Ἑρωταποκρίσεις

• Ἑρωτήματα, καὶ οἱ αὐθεντικὲς ἀπαντήσεις τῶν Πατέρων τῆς Ἐκκλησίας.

Ἑρώτηση

Εἶναι γνωστό ὅτι ἡ Θεοτόκος ὅταν ἀρραβωνιάσθηκε τὸν Ἰωσήφ ἦταν ἔγκυος στὸν Χριστό μας (γι’ αὐτὸ καί ὁ δίκαιος Ἰωσήφ πρὶν πάρει πληροφορία ἀπὸ τὸν ἄγγελο εἶχε λογισμούς νά τὴν χωρίσει, νομίζοντας ὅτι ἦταν καρπὸς ἀνομίας). Πῶς ἀντιμετώπιζαν ὅμως οἱ ἄλλοι Ἑβραῖοι τὸ ζήτημα; Δέν θεωροῦσαν νόθο τὸν καρπὸ πού προῆλθε ἀπὸ παράνομη, ὅπως νόμιζαν, γαμικὴ συνάφεια, ἀφοῦ ἀκόμη δέν εἶχε τελέσει γάμο ἢ Παναγία μὲ τὸν Ἰωσήφ;

Ἀπάντηση

Ἡ Θεοτόκος καί ὁ Ἰωσήφ δέν εἶχαν τελέσει γάμο, οὔτε πρὶν οὔτε μετὰ τὴν Γέννηση τοῦ Χριστοῦ. Ἡ τελετὴ, ὅπως περίπου τὴ γνωρίζουμε σήμερα, δέν ὑπῆρχε. Κατὰ τοὺς χρόνους τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης καί μόνο ἡ μνηστεία ἐθεωρεῖτο γάμος¹. Γιὰ τοὺς ἄλλους Ἑβραῖους ἐπομένως, ὅλα εἶχαν γίνεи σύμφωνα μὲ τὸν νόμο καί ὁ Χριστὸς θεωροῦνταν γνήσιος κατὰ σάρκα γιὸς τοῦ Ἰωσήφ. Ἄλλ’ ἄς δοῦμε λίγο πιὸ ἀναλυτικὰ τὸ θέμα.

Ὁ Εὐαγγελιστὴς Ματθαῖος ἀναφέρει στὴν ἀρχὴ τοῦ εὐαγγελίου του:

«Ἡ γέννηση τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ ἔτσι ἔγινε: Ἡ μητέρα του ἡ Μαρία πού ἦταν

ἀρραβωνιασμένη με τόν Ἰωσήφ, πρὶν νά ἔχουν συζυγικές σχέσεις ἔμεινε ἔγκυος ἀπό τό Πνεῦμα τό Ἅγιο. Ὁ Ἰωσήφ ὁ μνηστήρας της, ἐπειδὴ ἦταν ἄνθρωπος δίκαιος, μὴ θέλοντας νά τήν ἐκθέσει στήν κοινωνία, σκέφθηκε νά τήν διώξει κρυφά. Ἐνῶ ὁμως ἔτσι σκεφτότανε, ἄγγελος τοῦ Θεοῦ παρουσιάζεται στ' ὄνειρό του καί τοῦ λέει: «Ἰωσήφ γιέ τοῦ Δαβίδ, μὴ διστάσεις νά πάρεις μαζί σου τή Μαρία τήν γυναίκα σου, γιατί αὐτό πού γεννήθηκε μέσα της εἶναι ἀπό τό Πνεῦμα τό Ἅγιο. Θά κάμει ἕνα γιό καί θά τοῦ δώσεις τό ὄνομα Ἰησοῦς. Γιατί αὐτός εἶναι πού θά σώσει τό λαό του ἀπό τίς ἁμαρτίες τους. Ὅλα αὐτά ἔγιναν γιά νά ἐκπληρωθεῖ αὐτό πού ὁ Κύριος εἶπε μέ τό στόμα τοῦ προφήτη: 'Νά ἡ παρθένα θά συλλάβει, θά γεννήσει γιό καί θά τόν ὀνομάσουν Ἐμμανουήλ, πού πάει νά πει "Ὁ Θεός εἶναι μαζί μας".»²

Ὁ Ἰωσήφ γνώρισε μέσω τοῦ ἀγγέλου αὐτό πού δέν γνώριζαν οἱ ἄλλοι Ἑβραῖοι, πού ἔβλεπαν μόνο μέ τά ἐξωτερικά μάτια τους: ἡ Θεοτόκος εἶχε καταστειῖ ἔγγυος ἀπό

κάποιον Ἄλλον. Ὅπως ἀναφέρει ὁ ἅγιος Χρυσόστομος, ὁ Ἰωσήφ ἦταν εὐσεβής, μελετοῦσε τούς προφήτες καί ἄκουγε τά προφητευόμενα σ' ὅλη τή διάρκεια τῆς ζωῆς του.³ Περίμενε ὅπως ἦταν ἐπόμενο τόν Μεσσία, γι' αὐτό καί ὁ ἄγγελος τόν παραπέμπει στόν Ἡσαΐα γιά νά ἐννοήσει ἐκ τῶν πραγμάτων ὅτι ἐκπληρώνεται τώρα τό προφητευθέν. Καθώς ἦταν πρό πολλοῦ ἐξοικειωμένος μέ τήν προφητεία δέν ταραχθηκε ὅταν ἄκουσε ὅτι ὁ ἀναμενόμενος Μεσσίας θά γεννηθεῖ ἀπό παρθένο μητέρα.⁴

Ὅταν ἀργότερα ἐνηλικιώθηκε κατὰ τό ἀνθρώπινο ὁ Ἰησοῦς, οἱ Ἑβραῖοι ρωτοῦσαν ὁ ἕνας τόν ἄλλο, «Δέν εἶναι αὐτός ὁ γιός τοῦ μαραγκοῦ;» Μιλοῦσαν μέ κατάπληξη βλέποντας τά θαυμαστά πού ἐπιτελοῦσε. «Τή μητέρα του δέν τή λένε Μαριάμ, κι αὐτά δέν εἶναι τ' ἀδέλφια του;... πῶς λοιπόν ἐνεργεῖ τέτοια πράγματα; Καί ἀποροῦσαν μαζί του». Ὁ τόν θεωροῦσαν γνήσιο υἱό τοῦ Ἰωσήφ. Ἀκόμη καί ὁ εὐαγγελιστής,

1. Ματθαίου Βλαστάρεως, Σύνταγμα..., Ράλλη-Ποτλῆ 6, 180 αβ, «ὁ μὲν Μωσαϊκός νόμος, ὡς γάμον τήν μνηστείαν ἐλογίζετο».
2. Ματθ. 1:18-23. «Τοῦ δὲ Ἰησοῦ Χριστοῦ ἡ γένεσις οὕτως ἦν. Μνηστευθείσης τῆς μητρὸς αὐτοῦ Μαρίας τῷ Ἰωσήφ, πρὶν ἢ συνελθεῖν αὐτοὺς εὗρέθη ἐν γαστρὶ ἔχουσα ἐκ πνεύματος ἁγίου. Ἰωσήφ δὲ ὁ ἀνὴρ αὐτῆς, δίκαιος ὢν καὶ μὴ θέλων αὐτὴν δειγματίσαι, ἐβουλήθη λάθρα ἀπολῦσαι αὐτήν. Ταῦτα δὲ αὐτοῦ ἐνθυμηθέντος ἰδοὺ ἄγγελος κυρίου κατ' ὄναρ ἐφάνη αὐτῷ λέγων, Ἰωσήφ υἱὸς Δαβίδ, μὴ φοβηθῆς παραλαβεῖν Μαριάμ τήν γυναῖκά σου, τὸ γὰρ ἐν αὐτῇ γεννηθὲν ἐκ πνεύματος ἁγίου ἐστὶν ἁγίου· τέξεται δὲ υἱὸν καὶ καλέσεις τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰησοῦν, αὐτὸς γὰρ σώσει τὸν λαὸν αὐτοῦ ἀπὸ τῶν ἁμαρτιῶν αὐτῶν. Τοῦτο δὲ ὄλον γέγονεν ἵνα πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν ὑπὸ κυρίου διὰ τοῦ προφήτου λέγοντος, Ἰδοὺ ἡ παρθένος ἐν γαστρὶ ἔξει καὶ τέξεται υἱόν, καὶ καλέσουσιν τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἐμμανουήλ, ὃ ἐστὶν μεθερμηνεούμενον Μεθ' ἡμῶν ὁ θεός».

3. Ἰω.Χρυσοστ. εἰς Ματθ. ὁμιλ. 5:2, ΕΠΕ 9, 167.
4. Οἱ Ἑβραῖοι ἔχουν σήμερα μεταλλαγμένο τό χωρίο, τοποθετώντας ἀντὶ γιὰ παρθένο: «Ἰδοὺ ἡ ν ε ἄ ν ι ς ἐν γαστρὶ ἔξει». Ἄλλ' αὐτό ἀποτελεῖ παρερμηνεία, βεβαιώνει ὁ ἅγιος Εἰρηναῖος («ὡς ἐνιοί φασι τῶν μεθερμηνεύειν τολμώντων τήν Γραφήν»), πού προῆλθε ἀπό τούς προσήλυτους Θεοδοτίωνα καὶ Ἀκύλα, τούς ὁποίους ἀκολούθησαν καὶ οἱ Ἑβριωνοῖοι. Εἰρηναῖοι, Ἐλεγχος ψευδωνύμου γνώσεως, 3, 21, 1/ ΒΕΠ 5, 150.23-27. Κι ἕνας παλαιὸς πατέρας, ὁ ἅγιος Κύριλλος Ἱεροσολύμων (Κατ. 12:21), ἀφοῦ ἐπισημάνει τή διαστροφή τῶν προφητικῶν λόγων ἀπὸ τούς Ἰουδαίους («συνηθίζου κακοπροαίρετα καὶ ἐπαναληπτικά νά ἀρνοῦνται τήν ἀλήθεια καὶ λένε ὅτι δέν γράφει ὁ προφήτης γιὰ παρθένο, ἀλλά γιὰ νεαρή κόρη»), ἀποδεικνύει ὅτι ἀκόμη καὶ μετὰ τή διαστροφή τό νόημα τῆς προφητείας παραμένει ἀναλλοίωτο, καὶ ἀναφέρει σχετικά παραδείγματα ἀπὸ τή Γραφή.
5. Ματθ. 13:55-57. Μαρκ. 6:3.

ἐκπροσωπώντας τήν ἐπικρατοῦσα τότε κοινή γνώμη, χαρακτηρίζει τήν Θεοτόκο σύζυγο τοῦ Ἰωσήφ.⁶ Ἄν ἡ Θεοτόκος δέν ἦταν μνηστευμένη καί τεκνογονοῦσε, τότε σύμφωνα μέ τόν νόμο ἔπρεπε νά λιθοβοληθεῖ.⁷ Ὅμως οἱ Ἑβραῖοι δέν ἔθεσαν ποτέ τέτοιο ζήτημα. Ἄν σκανδαλίζονταν ἦταν ἐπειδή ἐξαιτίας τῆς ταπεινῆς σωματικῆς καταγωγῆς του δυσκολεύονταν νά πιστέψουν μέ τά μάτια τους τά ὅσα θαυμαστά ἐνεργοῦσε.

Στήν Π. Διαθήκη δέν ὑπῆρχε ιδιαίτερη τελετή γάμου. Συνάπτονταν μιά συμφωνία μεταξύ τῶν δύο μερῶν καί συνήθως ἀμέσως μετά ἡ μνηστή ἐρχόταν καί συγκατοικοῦσε στό σπίτι τοῦ γαμπροῦ.⁸ Ἡ συμφωνία καί ἡ συγκατοίκηση ἦταν ὅλο κι ὅλο τό 'τελετουργικό' τοῦ γάμου.⁹ Δέν ὑπῆρχε ἱερολογία μέ τή μορφή πού εἶναι γνωστή σήμερα στόν χριστιανικό

γάμο. Ἦταν ἓνα οἰκογενειακό γεγονός, σχεδόν χωρίς ἀπόχρωση θρησκευτική, μιά ιδιωτική ὑπόθεση μεταξύ δύο οἰκογενειῶν· ἀλλά βέβαια γνωστή στό λαό πού ὅταν χρειαζόταν ἔδινε τή συμμαρτυρία του, ὅπως στόν γάμο τῆς Ρούθ.¹⁰ Ὁ ἑορτασμός βέβαια γινόταν μέ ἐπισημότητα, μέ ἐκδηλώσεις πού κρατοῦσαν συνήθως μιά βδομάδα¹¹, μέ στολισμό τοῦ γαμπροῦ καί τῆς νύφης¹², μέ παρανύμφους¹³, μέ φίλους προσκεκλημένους¹⁴, γαμήλιο γεῦμα¹⁵ κτλ.

Κατακλείοντας ἀξίζει νά ἀναφερθεῖ ἀκόμη ὅτι ἡ μνηστεία τῆς Παρθένου εἶχε σκοπό νά συσκιάσει, νά συγκαλύψει πρὸς καιρόν τό «ἀπ' αἰῶνος ἀποκεκρυμμένον μυστήριον». Δόθηκε ἀπό τοὺς ἱερεῖς στόν Ἰωσήφ ἡ Θεοτόκος γιά νά ἐξαπατηθεῖ ὁ διάβολος, νομίζοντας πώς ἔπαψε ἡ Θεοτόκος νά εἶναι παρθένος ἀφοῦ μνηστεύθηκε καί ἀκολούθησε τήν ἑγγαμὴ ζωή.¹⁶ Γι' αὐτό τό λόγο ἀναφέρεται¹⁷ ὅτι μετά ἀπό αὐτό ὁ διάβολος ἔστρεψε τά πυρά του ἀλλοῦ. Ἔστειλε στήν ἐπίσης παρθένο καί ἁγία Μαρία τή Μαγδαληνή ἑπτὰ δαιμόνια γιά νά τήν πολεμήσει μέ σκοπό νά τήν ἀποτρέψει ἀπό τήν παρθενική ζωή.

Εἶναι γνωστό ὅτι ὁ δαιμονισμός δέν ἔχει πάντοτε ἐφάμαρτο βίο ὡς ἀφορμή.

6. Ματθ. 1:20, «μνηστευθείσης γάρ... ἄγγελος Κυρίου κατ' ὄναρ ἐφάνη λέγων μή φοβηθῆς παραλαβεῖν Μαριάμ τήν γυναῖκα σου».
7. Δευτ. 22:21, «καί ἐξάξουσιν τήν νεάνιν ἐπὶ τὰς θύρας οἴκου πατρὸς αὐτῆς, καί λιθοβολήσουσιν αὐτήν οἱ ἄνδρες τῆς πόλεως αὐτῆς ἐν λίθοις, καί ἀποθάνεται».
8. Ἀκόμη καί κατὰ τό ἀστικό δίκαιο τῶν Ρωμαίων ἀργότερα, μέ τήν εἰσαγωγή τῆς μνηστῆς στόν οἶκο τοῦ μνηστήρος «ἦν ὁ γάμος ἤδη συντελεσμένος» (Zhishman-Ἀποστολόπουλου, Τό Δίκαιον τοῦ Γάμου, 1912, Β' 614). Ὅπως, μεταγενέστερα, σέ ὀρισμένες περιπτώσεις καί στόν ἐκκλησιαστικό χῶρο: «Οἱ παλαιοὶ εἶχαν, σχεδόν χωρίς ἐξαιρέση, τήν συνήθεια νά μένουν οἱ μνηστευμένες στό σπίτι τοῦ γαμπροῦ. Τοῦτο εἶναι δυνατό νά τό δεῖ κανεῖς ὅτι γίνεται καί σήμερα κάπου-κάπου...» Ἰω. Χρυσοστόμου, Ὁμιλ. δ' εἰς Ματθαῖον, ΕΠΕ 9, 117-119.
9. Καθὼς ἀναφέρεται γιά τόν Ἰσαάκ: «εἰσῆλθε δέ Ἰσαάκ εἰς τόν οἶκον τῆς μητρὸς αὐτοῦ καί ἔλαβε τήν Ρεβέκκαν, καί ἐγένετο αὐτοῦ γυνή, καί ἠγάπησεν αὐτήν», Γεν. 24:67. Ἐπίσης Γεν. 24:53-58. Γιά τόν Δαβίδ καί τή Μελχὸλ: Α' Βασ. 18:26-27. Τόν Τωβία καί τή Σάρρα: Τωβίτ 6:19, 7:1.

10. Ρούθ 4:10-12.

11. Κριτ. 14:10.

12. Ἦσ. 61:10.

13. Ματθ. 9:15· Κριτ. 14:11.

14. Γεν. 29:22.

15. Τωβ. 7:14.

16. «Ἐπειδή ὁμως ὁ Διάβολος, ὁ ἐχθρὸς τῆς σωτηρίας μας, παραφύλαγε τίς παρθένες ἐξαιτίας τῆς προφητείας τοῦ Ἠσαΐα (7:14· Ματθ. 1:23)... γι' αὐτόν τόν λόγο οἱ ἱερεῖς μνηστεύουν τήν Παρθένο μέ τόν Ἰωσήφ... Ἡ μνηστεία τῆς Παρθένου ἐγίνε γιά νά προφυλαχθεῖ αὐτή καί νά ξεγελασθεῖ αὐτός πού ἐπιβουλεύεται τίς παρθένες». Ἰωάννου Δαμασκηνοῦ, Ἐκδοσις ἀκριβῆς τῆς Ὀρθοδόξου Πίστεως, 4, 14 (87).

17. Νικηφόρου Καλλίστου Ξανθοπούλου, Λόγος εἰς τήν ἁγίαν Μαρίαν τήν Μαγδαληνήν, ΡΓ 147, 540-576.

Έχουμε αρκετά παραδείγματα εύσεβων ή και αγίων που δαιμονίσθηκαν, κι αυτή ή δοκιμασία ήταν γι' αυτούς στεφάνι μάλλον και έπαινος. Ο Κύριός μας αργότερα έλευθέρωσε τήν Μαρία Μαγδαληνή από τά δαιμόνια.¹⁸ Κι αυτή, που είχε ζήσει σ' όλη τή ζωή της παρθένος¹⁹ αξιώθηκε, όπως λέγεται, ακόμη και του μαρτυρίου, στην διάρκεια του οποίου, καθώς αναφέρει ο άγιος Μόδεστος Ίεροσολύμων, έβλεπαν οι δήμιοι τό παρθενικό της σώμα ως καθαρό γυαλί!²⁰

Εκκλησία και Ίσλάμ

- Ποιά είναι ή θέση των χριστιανών απέναντι στη θρησκεία που ίδρυσε ο Μωάμεθ; Πώς βλέπει ή Εκκλησία τίς δοξασίες του Ίσλάμ;
- Η στήλη αυτή καταθέτει αὐτούσια αποσπάσματα από τούς βίους των Αγίων και τή διδασκαλία των Αγίων Πατέρων και άλλων εκκλησιαστικῶν ανδρῶν. Αποσπάσματα που απαντουν με αυθεντικό και ανάγλυφο τρόπο σε συναφή ερωτήματα.

Ο Τούρκος διοικητής, μάρτυρας!

Ένας άλλος κρυμμένος θησαυρός στό κοιμητήριο τής Σκήτης είναι και ο μοναχός Νικόλαος, πίο γνωστός στους πατέρες με τό υποκοριστικό όνομα «ο Τούρκος», λόγω τής προφοράς του και τής μελαχρινής του όψης. Τήν πραγματική του καταγωγή γνώριζαν μόνο οι πατέρες Άμβρόσιος, Ανατόλιος και ή έλαχιστότητά

μου, που είχα τό ευτύχημα νά είμαι και ο πνευματικός του πατέρας.

Ο Γιουσουφ Όγλου ήταν κάποτε πασάς, στρατηγός και διοικητής των Τουρκικών Δυνάμεων. Ποιός θά τό περίμενε ποτέ ότι ένας τέτοιος άνθρωπος θά τελείωνε τήν ζωή του όχι απλά στην Ρωσία, αλλά, σε μοναστήρι σαν μοναχός, και μάλιστα σαν νεομάρτυρας; Πιστεύω ούτε και ο ίδιος.

Κατά τήν διάρκεια του Ρωσο-Τουρκικού πολέμου (1853-1856) ήταν διοικητής του Τουρκικού στρατού. Οι Τούρκοι υπέβαλλαν τούς αιχμαλώτους σε φρικτά βασανιστήρια. Ο πασάς, που σαν θεατής παρακολουθούσε από κοντά τά διαδραματιζόμενα, κυριολεκτικά θαύμαζε τήν αντοχή και τήν σταθερότητα των νεαρῶν αυτών Ρώσων στρατιωτῶν. Ρώτησε νά μάθει, γιατί νέα παιδιά προτιμούσαν όχι απλῶς νά πεθάνουν με ένα τόσο φρικτό θάνατο, αλλά τόν δέχονταν με χαρά, -παρά νά αρνηθοῦν τήν χριστιανική τους πίστη, για νά χαροῦν τήν όμορφιά τής ζωής. Και επειδή φαίνεται, πώς ήταν άνθρωπος με καλή διάθεση, ζήτησε νά γνωρίσει καλύτερα τήν χριστιανική πίστη.

Τό αποτέλεσμα;

Μιά ήμέρα φώναξε έναν Όρθόδοξο ιερέα και τόν έβάπτισε στά κρυφά. Στην συνέχεια έφυγε για τήν Περσία. Οι Τούρκοι μόλις έμαθαν ότι επρόδωσε τό Ίσλάμ έφαγχαν νά τόν σκοτώσουν. Τελικά τόν συνέλαβαν ζωντανό και με αιχμηρά αντικείμενα - λεπίδες και ξυραφάκια - έχάραξαν σταυρούς σε όλο τό μήκος τής πλάτης και του στήθους του. Στο τέλος για νά τόν αποτελειώσουν του τσάκισαν ένα προς ένα όλα τά κόκκαλα. Μέσα σε αυτούς τούς φρικτούς πόνους ο Γιουσουφ σωριάστηκε λιπόθυμος. Νομίζοντάς τον για νεκρό τόν πέταξαν τροφή στά σκυλιά.

Ο Κύριος όμως τόν προστάτευε. Ανάκτησε τίς αισθήσεις του. Από τό μέρος εκείνο έτυχε νά διαβαίνουν Ρώσοι έμποροι και τόν περιμάζεψαν. Εκείνος τούς είπε πώς του επιτέθηκαν ληστές. Από συμπόνια

18. Μάρκ. 16:9· Λουκ. 8:1-3.

19. «Διά βίου παρθένος», άγ. Μοδέστου Ίεροσολύμων, Είς τας Μυροφόρους, PG 86, 3273 D.

20. Όπ.παρ. 3276 A.

τόν έφεραν μαζί τους στον Καύκασο και τον παρέδωκαν σε μιά ευσεβή γυναίκα νά τον φροντίσει. Έγινε καλά. Άλλά ήταν πλέον αγνώριστος. Σέ όλη του τήν ζωή παρέμεινε διπλωμένος στά δύο. Ντυμένος φτωχικά και μέ ένα μπαστούνι στό χέρι κατάφερε και πέρασε στην Όδησό. Από εκεί ταξίδευσε σε όλα τά προσκυνήματα τής Ρωσίας μέχρι πού τά βήματά του τον οδήγησαν στην Όπτινα.

Κατά τήν παραμονή του έδω άρρώστησε και οι πατέρες τον μετέφεραν στό νοσοκομείο τής Μονής. Έπειδή ρωσικά λίγα ήξερε, ζήτησε νά του φέρουν κάποιον πού νά μιλάει τά γαλλικά, γιατί ήθελε νά έξομολογηθεί. Τήν εποχή αυτή, αν και ζούσα έγκλειστος, κάνοντας ύπακοή δέχθηκα νά τον έξομολογήσω.

Άφου μου έξιστόρησε όλη του τήν ζωή, στό τέλος μέ ύφος αυστηρό, ζήτησε, όσο ακόμη βρισκόταν στην ζωή, νά μήν εκμυστηρευθώ σε κανέναν τό παραμικρό γεγονός πού είχε σχέση μέ τήν ζωή του. Μέσα σε λίγο χρόνο ανέκτησε τήν υγεία του και άμέσως μετά έγινε ή κουρά του σε μοναχό μέ τό όνομα Νικόλαος.

Ήταν ένας άνθρωπος ασυνήθιστος πάντοτε σιωπηλός ντροπαλός φιλάσθενος τούς απόφευγε όλους. Σάν άλλος μαγνήτης, σε τραβούσε, χωρίς νά τό θέλεις, νά τον αγαπήσεις. Ποτέ δέν επήγαινε στά κελιά των πατέρων ούτε τήν ήμέρα πολύ περισσότερο τήν νύχτα. Άξιώθηκε από τον Θεό, όπως ο όσιος Άνδρέας, νά άρπαγεί στον παράδεισο και νά ιδεί τά σκηνώματα των δικαίων σαν άμοιβή για όλα όσα υπέφερε στην ζωή του για τον Χριστό.

Δέν θα τό λησμονήσω ποτέ, όταν κάποια ήμέρα ενω περπατούσαμε μαζί, γύρισε και μου είπε:

— Γέροντα, δέν άκούς κάτι;

— Όχι! Τίποτα. Τί είναι; Τί άκούς;

— Δέν άκούς τούς άγγέλους νά ψάλλουν; Ό, τί ώραία μελωδία! Τί ευτυχία! Τί χαρά!

Έγώ δέν άκουγα τίποτα. Και

εκείνος μέσα στην άπλότητά του έμεινε κατάπληκτος μέ τήν κουφάμαρά μου.

Έζησε στην Σκήτη μόνο δύο χρόνια. Στίς 18 Αυγούστου 1893, άρρώστησε χωρίς έλπίδα άνάρρωσης. Έκοιμήθη σε ήλικία 65 χρονών. Όταν οι πατέρες έτοιμαζαν τό σώμα του για τήν ταφή βρέθηκαν μπροστά σε ένα θέαμα πού έκαμε τό αίμα στίς φλέβες τους νά παγώσει. Όλο του τό σώμα ήταν μιά πληγή άκρωτηριασμένο στιγματισμένο από μαχαιρώματα. Ήταν ένας άληθινός μάρτυρας του Χριστού. Και τό ποιό παράξενο: μέχρι σήμερα στό μονοπάτι πού οδηγεί στον τάφο του δέν έχει φυτρώσει ούτε τό έλάχιστο χορταράκι! Καθαρό, έλεύθερο στους διαβάτες! Για όσους επιθυμούν νά προσκυνήσουν στον τάφο του.

Στάρετς Βαρσανούφιος, 2008, τ. Γ', 58-61

στορίες πού διδάσκουν

νά τούς μονοφάτετς!...

— Όστε έτσι λοιπόν γέρο-Νικόλα, μείνατε σταθεροί στην πίστι των Πατέρων σας και δέν άκολουθήσατε τό νέο ήμερολόγιο;

— Θα τό πιστέψης πάτερ μου, τήν ευχή σου νάχω, ούτε για μιά στιγμή δέν ξεφύγαμε απ' τήν πίστη μας, μου άπαντά γεμάτος χαρά και ικανοποίηση ένας ολόλευκος λεβεντόγερος Κρητικός.

Ψηλός στ' άνάστημα, ξερακιανός, μέ μαύρη πουκαμίσα και φαρδειά κρητικιά βράκα κάθετται άπέναντί μου δοσμένος στίς άναμνήσεις του.

Ή ιδιόρρυθμη μαύρη μαντήλα του

στολισμένη με κρόσια και δεμένη με χάρη στο κεφάλι του, τὰ σταχτιά τσιγγελωτά μουστάκια και τὸ πανώριο ἀνάστημά του μοῦ θυμίζουν τοὺς παλιοὺς λεβεντοκαπεταναίους τῆς Κρητικῆς ἐπαναστάσεως.

Τὸ χωριὸ τοῦ γερό-Νικόλα, τὸ Ζαρό, μία ἀπὸ τὶς λίγες περιοχὲς τῆς Κρήτης ποὺ διατηροῦν τὰ παραδοσιακὰ τους στοιχεῖα, εἶναι βυθισμένο σὲ πλούσιο ἐλαιῶνα και χωρίζεται σὲ δύο κοινότητες. Στὸ Ἄνω και Κάτω Ζαρό. Ὅλες οἱ οἰκογένειες στὸ Κάτω Ζαρό και περισσότερες ἀπὸ τὶς μισὲς στὸ Ἄνω, παραμένουν στὸ πατριό ἐορτολόγιο. Καὶ σ' ἄλλα ὅμως κοντινὰ χωριὰ ὅπως Ἁγία Βαρβάρα, Ἀσίμι, Βασιλικὰ Ἀνώγεια, Καμάρες και Τυμπάκι ὑπάρχουν ἀρκετοὶ Πολαιοημερολογίτες.

Πολλὰ και σκληρὰ ἦσαν τὰ μέτρα ποὺ ἐπαιρνανκάθεφορὰ οἱ ἐπίσκοποι Κρήτης γιὰ νὰ καταφέρουν τοὺς Παλαιοημερολογίτες ν' ἀρνηθοῦν τὴν πίστη τους ἀκολουθώντας τὸ παπικὸ ἡμερολόγιο. Μάταια ὅμως ἐκόπιαζαν γιατί οἱ Κρητικοί, εὐσεβεῖς τηρητὲς τῶν Πατρῶν Παραδόσεων, ξέρουν ν' ἀγωνίζονται γιὰ τὴν πίστη τους τόσο καλά, ὅσο και γιὰ τὴ λευτεριά τῆς Κρήτης τους.

Χαριέστατα ἀλλὰ και πολὺ ἐνδιαφέροντα εἶναι ὅσα μὲ τὴν χαρακτηριστικὴ ντοπιολαλιὰ του διηγεῖται στὴ συνέχεια τῆς συνομιλίας μας ὁ ἀγαθὸς και εὐσεβὴς γερο-Νικόλας.

— Ἐμεῖς, πάτερ μου, τὴν εὐχή σου νᾶχω, ὅπως στὸ εἶπα και πρὶν, ὅπως βρήκαμε τὴν Πίστη μας ἀπὸ τοὺς συγχωρεμένους τοὺς γονιούς μας ἔτσι και τὴν κρατήσαμε.

— Μὰ καλὰ γερο-Νικόλα μὲ τὸν Μητροπολίτη Ἡρακλείου πῶς τὰ βγάλατε πέρα; Δὲν σᾶς πείραξε; δὲν σᾶς κυνήγησε ὅπως ἔγινε και στ' ἄλλα χωριὰ;

— Μᾶς πείραξε και μᾶς παραπείραξε πάτερ μου. Καὶ τί δὲν μᾶς ἔκανε ὁ εὐλογημένος. Στὴν ἀρχὴ ἄγρεψε πολὺ και σφάλισε τὶς ἐκκλησιές. Ἀφοῦ και τὴν καμπάνα ἀκόμη μᾶς ἀπαγόρευσε νὰ

παίζουμε· χωριστὰ ποὺ ἔβαλε τὸν παπα-Γιάννη στὰ σίδερα. Ἄλλὰ τί νὰ σοῦ πρωτοπῶ πάτερ μου, εἶναι πάρα πολλὰ αὐτὰ ποὺ τραβήξαμε ἀπὸ τὸν εὐλογημένο, λέγει ὁ γερο-Νικόλας κουνώντας τὸ κεφάλι του και στρίβοντας μὲ τέχνη τὰ μουστάκια του.

— Γιὰ νὰ μὴ σὲ κουράζω γερο-Νικόλα γιὰ πὲς μου ἂν θέλεις τοῦτο· Πῶς ἀντέξατε ὅλες αὐτὲς τὶς δοκιμασίες και πῶς ξεμπερδέψατε ἀπ' ὅλα αὐτὰ;

— Δῶσε βᾶση, πάτερ μου, σ' ὅσα θὰ σοῦ πῶ και θὰ σοῦ μολογήσω. Μιὰ χρονιὰ ποὺ λὲς, τὴν εὐχή σου νᾶχω, μᾶς κάλεσε ὁ Μητροπολίτης ὅλους τῆς ἐπιτροπῆς νὰ πᾶμε στὴ Μητρόπολη, στὸ Χάνδακα (Ἡράκλειο). Ἦμουν τότε πιὸ νέος, ἴσαμε 60 χρονῶν και ἤμουν και «Δήμαρχος» στὸ χωριό.

Σὰν φτάσαμε στὴ Μητρόπολη μὲ κάλεσε μόνο μου στὸ γραφεῖο του. Ἀνέβηκα, τὸν χαιρέτησα και μ' ἔβαλε νὰ καθήσω κοντὰ του. Μὲ κέρασε μάλιστα και τσικουδιά. Πιάσαμε τὸ λοιπὸν τὴ συζήτηση γιὰ τὸ χωριὸ και καθὼς τὰ λέγαμε ἤσυχα ξάφνου, λὲς και τότε θυμήθηκε τὸ σκοπὸ ποὺ μὲ κάλεσε, ἀγριεύει, και μὲ τραχιὰ φωνὴ μου λέγει:

— Καλὰ ὅλα αὐτὰ ἀλλὰ γιὰ πὲς μου τώρα. Τί θὰ γίνω ἐγὼ μὲ σᾶς τοὺς Ζαριανούς; Δὲν τῶχετε σκοπὸ νὰ κάνετε ὑπακοὴ στὴν Ἐκκλησία και στὸ Δεσπότη σας; Δικό σας κόμμα θέλετε νὰ κάμετε;

— Θεοφιλέστατε, νὰ μὲ συμπαθᾶς, τοῦ ἀπαντῶ ἀτάραχος. Ἐμεῖς και στὴν Ἐκκλησία μας ὑπακοὴ κάνομε και τὸν Δεσπότη τιμοῦμε ὅπως πρέπει. Ἄλλὰ καθὼς λένε τὰ χαρτιά, ὅπως θαρρῶ και σὺ Δεσπότη μου καλὰ τὸ ξέρεις, μὲ τὶς 13 ἡμέρες ποὺ βάλατε, παραπάνω τὴν φραγγέψατε τὴν Ἐκκλησία μας. Καὶ μεῖς οἱ Κρητικοί, τὸ ξέρεις καλὰ Δέσποτά μου τί τραβήξαμε ἀπὸ δαύτους τοὺς ἀναθεματισμένους Φράγγους.

Τί μὲ ἤθελες τότε πάτερ μου! θεριὸ ἔγινε ὁ Δέσποτας και πετάχτηκε μὲ μιὰς

ἐπάνω.

— Καὶ δὲν μοῦ λὲς ποιὸς σὰς φουσκώνει τὰ μυαλὰ μὲ αὐτὲς τὶς χωρατάδες; Τί 13 ἡμέρες μπρός, τί 13 ἡμέρες πίσω. Τὰ ἴδια γράμματα σάμπως δὲν λέμε;

Ἀράδιασε κι ἄλλα κάμποσα ὁ Δεσπότης, ξεθύμανε καλὰ καὶ ξανακάθησε ἀμίλητος τώρα περιμένοντας τὴν ἀπόκρισή μου.

Ἔγινε λίγη σιωπὴ ὥσπου βρῆκα κι' ἐγὼ τὸ θάρρος μου. Ἐν τῷ μεταξὺ πέρασε καὶ ὁ θυμὸς τοῦ Δέσποτα, δὲν ἦταν δὰ καὶ τόσο κακὸς, καὶ τότε τὸν ρωτῶ.

— Ἔχω Δεσπότη μου τὸ λεύτερο νὰ ρωτήσω κι' ἐγὼ κάτι;

Καὶ χωρὶς νὰ μοῦ τὸ 'πιτρέψη τὸν ξαναρωτῶ.

— Μήπως Δεσπότη μου κατέχεις γιὰ τὴν ἐπαρχία μας τὴν λένε Μονοφάτσι;

— Ὅχι, μοῦ ἀπαντᾷ ξερά, δείχνοντας ὅμως καὶ νὰ τὸν τρώη ἢ περιέργεια γιὰ τὴν ἐρώτησή μου.

— Ἄκου τότε σὰ δὲν βαριέσαι Δέσποτα, κι ἐγὼ θὰ σοῦ τὰ πῶ ὅπως τάχουμε μάθει ἀπὸ τοὺς παποῦδες μας. Τὸν καιρό, ποὺ λὲς τῆς Τουρκοκρατίας, οἱ ἄπιστοι Τοῦρκοι ἔκαμναν τὰ χίλια βάσανα στοὺς Χριστιανοὺς τῆς Ἐπαρχίας αὐτῆς, μὲ τὸ σκοπὸ νὰ τοὺς κάμουν νὰ κιολέψουν καὶ ν' ἀρνηθοῦν τὴν πίστη τους. Τράβηξαν πολλὰ οἱ πατεράδες μας ἀλλὰ κανεὶς, οὔτε στὸ νοῦ του ἔβαλε κἄν, ν' ἀλλαξοπιστήσῃ. Στὴν ἀρχὴ ὅλα τὰ ὑπόμειναν καρτερικά. Μέρα μὲ τὴ μέρα ὅμως τὰ βάσανα μεγάλωναν. Μαζεύτηκαν, τὸ λοιπὸν μιὰ μέρα οἱ γεροντότεροι γιὰ νὰ βροῦν, τί θὰ τοὺς γλύτωνε ἀπὸ τὰ μύρια βάσανα ποὺ τραβοῦσαν.

Εἶπαν πολλὰ καὶ ἔδιωξαν πολλὰ. Στὸ τέλος ἀποφάσισαν μὲ τὴν ἀπλότητα καὶ τὴν ἀγραμματοσύνη ποὺ τοὺς κάτεχε, νὰ δεχθοῦν νὰ τουρκέψουν στὸ φανερό, καὶ νὰ κάμνουν στὰ κρυφὰ τὰ καθήκοντά τους σὰν καλοὶ Χριστιανοί. Ἔτσι καὶ ἔγινε. Τὴν ἄλλη μέρα κιόλας, παραμονὲς τῶν Χριστουγέννων, μαζεύτηκαν καὶ πῆγαν στὸ σαράϊ τοῦ Πασᾶ γιὰ νὰ τοῦ ποῦν τὴν

ἀπόφασή τους. Χάρηκε ὁ Πασᾶς μ' ὅλο τὸ σκυλολόι τῶν χοτζάδων του. Σκέφτηκαν ὅμως ὅτι ἦταν ἀδύνατον νὰ «περιτμηθῇ» ὅλο αὐτὸ τὸ πλῆθος, γι' αὐτὸ κι ἔβγαλαν τὴν ἀπόφαση ποὺ τὴ φώναξε ὁ Πασᾶς ἀπὸ τὸ παραθύρι τοῦ σεραγιοῦ.

— Ἀπὸ σήμερα γίνεσθε ὅλοι σας πιστοὶ τοῦ Μωάμεθ!!

— Καὶ τοὺς χοίρους τί νὰ τοὺς κάνωμε πασᾶ μου, ρώτησε μὲ μιὰ φωνὴ τὸ πλῆθος ἐκεῖνο γιὰτί, ὅπως σοῦ εἶπα Δέσποτά μου, ἦταν παραμονὲς τῶν Χριστουγέννων, καὶ ὅπως θὰ ξέρει ἀσφαλῶς ἡ θεοφιλία σου, ἐδῶ στὴ Κρήτη τὶς μέρες αὐτὲς σφάζουμε χοίρους.

»Ὁ πασᾶς, Δεσπότη μου, ποὺ δὲν περιμένε τὴν ἐρώτηση ἔμεινε γιὰ λίγο σκεπτικός, γιὰτί στοὺς πιστοὺς του Μωάμεθ ἀπαγορεύεται νὰ τρώγουν χοιρινὸ κρέας. Ἀφοῦ συμβουλευτήκε καὶ τοὺς χοτζάδες του βγῆκε πάλι στὸ παραθύρι καὶ φώναξε.

— Νὰ τοὺς μονοφάτετς!!!...

»Ἐννοοῦσε νὰ φᾶνε τοὺς χοίρους μονοφορὰ καὶ νὰ μὴν τοὺς παστώσουν γιὰ νὰ τοὺς τρώγουν ὅλο τὸ χειμῶνα ὅπως ἔχουμε συνήθειο. Κι' ἀπ' τὴ «σοφὴ» ἀπάντησε ποὺ κατέβασε ἡ κούτρα τοῦ πασᾶ, Δεσπότη μου, πήρε τὸ ὄνομα ἢ ἐπαρχία μας καὶ λέγεται Μονοφάτσι.

— Καὶ λοιπὸν τί θὲς νὰ πεῖς μ' αὐτά, κὺρ Νικολό, βιάστηκε περίεργος νὰ ρωτήσῃ ὁ Δεσπότης.

— Τίποτα σπουδαῖο. Μόνο θάθελα κι' ἐγὼ μὲ τὴ σειρά μου νὰ σὲ ρωτήσω, Δέσποτά μου. Ἐμεῖς τὶς 13 μέρες τί νὰ τὶς κάνωμε; Νὰ τὶς μονοφάγωμε; σὰν τοὺς χοίρους;

Κόκκαλο ὁ Δεσπότης, πάτερ μου, τὴν εὐχὴ σου νάχω, ἔκαμε γελώντας ὅλος-ὅλος ὁ γερο-Νικόλας.

Κι' ἔτσι μᾶς ἄφησε ἡσυχους καὶ δὲν μᾶς ματαπεύραξε ἀπὸ τότε πιά.

— Περιφῆμα τοῦ τὰ εἶπες γέρο-Νικόλα μου, τὴν εὐχὴ σου νάχω, τοῦ εἶπα κι' ἐγὼ

μέ τη σειρά μου.

Εγράφη τὸ ἔτος 1946
ΤΑ ΠΑΤΡΙΑ 2 (1977) 14-16

ὠραῖοι ναοὶ στοὺς οὐρανοὺς

Ὁ ἱερομόναχος Ἀναστάσιος, πού ἦρθε στή μονή τοῦ σάρετς Ἰωνᾶ¹ τὸ 1874, διηγείται:

Μιά φορά ὁ σάρετς στέλνοντάς με σέ κάποιο διακόνημα μοῦ εἶπε:

— Νά ἐκτελεῖτε τὸ διακόνημά σας μέ καθαρὴ καρδιά καὶ φόβο Θεοῦ καὶ ἡ Παναγία δέν θά σᾶς παραβλέψει στόν μέλλοντα αἰώνα. Ὁ οὐράνιος Πατέρας μας ἔχει ἐτοιμάσει στή βασιλεία του πολλές μονές καὶ μακάρι ν' ἀξιωθοῦμε νά κατοικήσουμε σ' αὐτές.

Αὐτά μοῦ τά εἶπε παρουσία τοῦ ἱερομονάχου Ναθαναήλ, πού ἀργότερα ἔλαβε τὸ μεγάλο σχῆμα καὶ ὀνομάστηκε Ἀγαπητός. Αὐτός μοῦ εἶπε τότε: «Κι ἐγὼ ἔχω δεῖ αὐτές τίς μονές» καὶ μοῦ διηγήθηκε τὸ ἀκόλουθο θαυμαστό ὄραμα:

Ὁ π. Ναθαναήλ εἶχε τὸ διακόνημα τοῦ μαγείρου πού εἶναι πολὺ κοπιαστικό, παρόλο πού ἦταν φιλάσθενος. Μιά φορά, ἦταν καλοκαίρι, κουράστηκε πάρα πολὺ ἀπὸ τὸ διακόνημά του καὶ θέλησε νά πάει στό μοναστηριακὸ ἀγρόκτημα Γουσιντού. «Ἄς πάω ἐκεῖ νά πάρω ἐπιτέλους λίγο ἀέρα», σκέφτηκε. Καὶ πῆγε νά ζητήσει εὐλογία ἀπὸ τὸν γέροντα. Ὁ π. Ἰωνᾶς τὸν δέχτηκε μέ χαρὰ καὶ τοῦ ἔδωσε πρόθυμα τὴν εὐλογία λέγοντας:

— Ἐτοίμασε τὰ πράγματά σου κι ἔλα αὔριο τὸ πρωὶ νά σοῦ δώσω χρήματα γιὰ τὸ ταξίδι.

Ἔτσι ὁ π. Ναθαναήλ πολὺ χαρούμενος ἐπέστρεψε στό κελλί του καὶ κοιμήθηκε. Στόν ὕπνο του βλέπει πὼς βγῆκε ἀπὸ τὸ μοναστήρι καὶ βρέθηκε στό δάσος.

1. Ὁ σάρετς Ἰωνᾶς (1805-1902) ὑπῆρξε μαθητὴς τοῦ ἁγίου Σεραφεῖμ τοῦ Σάρωφ (1759-1833) καὶ ἰδρυτὴς τῆς μονῆς Ἁγίας Τριάδος τοῦ Κιέβου.

Πῆρε ἓνα δρόμο πού τὸν ὀδήγησε σέ μιά μεγαλόπρεπη ἀστραφτερὴ πύλη. Μπροστά της ἔστεκαν δύο μοναχοὶ – πορτάρηδες.

— Ποῦ πᾶς; τὸν ρώτησαν.

— Μπορῶ νά μᾶ;

— Μπορεῖς μόνο νά μὴν πᾶς μακριά.

Ὁ ἓνας ἀπὸ τοὺς μοναχοὺς τὸν ἀκολούθησε, ἐνῶ ὁ ἄλλος παρέμεινε στήν πύλη. Μόλις μπῆκαν, ὁ π. Ναθαναήλ γεμάτος ἐκπληξῆ καὶ θαυμασμό ἀντίκρουσε πολλές πανέμορφες ἐκκλησίες καὶ ρώτησε τὸν ὀδηγό του:

— Ποιές εἶναι αὐτές οἱ ἐκκλησίες;

— Αὐτές εἶναι οἱ μονές ὅσων ἔζησαν στή γῆ εὐσεβῶς, ἀπάντησε ἐκεῖνος, καὶ τώρα ἀγάλλονται στοὺς οὐρανοὺς.

Ἀνάμεσά τους ξεχώριζε ἓνας ὑπέροχος ναὸς μέ πέντε τρούλλους καὶ ὁ π. Ναθαναήλ ρώτησε:

— Τίνος εἶναι αὐτός ὁ ὠραῖος ναός;

— Αὐτός ἐτοιμάζεται γιὰ τὸν π. Ἰωνᾶ καὶ τὴ συνοδία του.²

— Μπορῶ νά μᾶ μέσα;

— Ὁχι, τώρα ὄχι! Ἀλλά θά ἔρθει ὁ καιρὸς πού ὅλοι σας θά μένετε ἐδῶ.

Ὁ π. Ναθαναήλ θαύμασε τὴν ὁμορφιά αὐτῆς τῆς μονῆς καὶ γεμάτος ἀπερίγραπτη χαρὰ ξύπνησε. Αὐτὸ τὸ ὄραμα ἦταν μεγάλη

2. Δέν θά ἦταν ἄκαιρο νά ὑποθέσει κανεὶς ἐδῶ ὅτι οἱ χοροὶ τῶν σωζομένων θά ἔχουν τὴν ἀφετηρία τους – τίς πνευματικές γενεαλογικὲς τους ρίζες – σ' αὐτὴ τὴ ζωὴ. Ἔτσι ὁ ἅγ. Συμεὼν ὁ Νεὸς Θεολόγος ἔλεγε γιὰ τοὺς ὑποτακτικούς του μοναχοὺς: «Γι' αὐτὸ πενθῶ καὶ σκυθρωπάζω, γιὰτὶ δέν θεωρῶ κέρδος τὸ νά σωθῶ μόνος ἐγώ, οὔτε χωρὶς ἐσᾶς θέλω νά δοξάζω τὸν Θεό» (Κατήχ. 19, S.C. 104, 322). Καὶ ἄλλοῦ, ὁ ἴδιος, γιὰ τὸν πνευματικὸ πατέρα πού ἀποδημεῖ: «Πίστευε ὅτι μέ παρρησία βρίσκεται στόν Θεό κι ἄς εἶναι στόν τάφο τὸ σῶμα του. Νά ζητᾶς χωρὶς δισταγμὸ τὴν πρεσβεία του· καὶ θά σέ βοηθήσει ἐδῶ καὶ ἀπ' ὅλα τὰ ἐμπόδια θά σέ φυλάξει, καὶ ἀποδημώντας ἀπὸ τὸ σῶμα θά σέ ὑποδεχθεῖ καὶ αἰώνια μονή θά σοῦ ἐτοιμάσει» (Κατήχ. 20, S.C. 104, 342).

παρηγοριά γι' αὐτόν κι ἔτσι τώρα ἦταν ἔτοιμος νά ὑπομείνει καί πιό δύσκολα διακονήματα. Δέν ἤθελε πιά νά πάει στό Γουσιντσύ...

Μέ τέτοια συναισθήματα πῆγε στόν γέροντα, ἐπειδὴ εἶχε κιόλας ξημερώσει. Στό κελλί τοῦ γέροντα διάβαζαν τήν πρωϊνή ἀκολουθία. Ὅταν τελείωσαν, ὁ π. Ἰωνᾶς κοιτάζοντας τόν π. Ναθαναήλ κατάματα τόν ρώτησε:

— Τά εἶδες ὅλα;

Ὁ π. Ναθαναήλ κατάλαβε ὅτι ὁ γέροντας τόν ρωτάει γιά τό ὄραμα.

— Εὐχαριστῶ, γέροντα, ὅλα τά εἶδα.

— Καί τί, θέλεις τώρα νά πᾶς στό Γουσιντσύ;

— Ὅχι, δέν θέλω πιά νά πάω. Τό ὄραμα μέ βοήθησε πολύ· σάν νά ξαναγεννήθηκα. Ὅλη ἡ θλίψη μου διαλύθηκε.

— Τότε μείνε ἐδῶ καί κάνε μέ εἰρήνη τό διακόνημά σου.

Ὁ Στάρετς Ἰωνᾶς, Κάλamos 1998, σ. 141-143

Λειτουργικά

ἐρμηνευτικά συμβολισμῶν
τοῦ ναοῦ καί τῶν
ἐκκλησιαστικῶν ἀκολουθιῶν

τό κάλλος τῆς λατρείας, μιά ματιά στήν ἱστορία

«Τήν ἴδια χρονιά¹ κατέπλευσε ὁ αὐτοκράτορας Ἰωάννης μαζί μέ τόν πατριάρχη κυρό Ἰωσήφ, καί ἄλλους ἐπισκόπους καί ἄρχοντες στήν Ἰταλία γιά νά συγκαλέσουν οἰκουμενική σύνοδο. Ὁ βασιλιάς σχεδίαζε ἀπό καιρό τήν Ἑνωση τῶν Ἐκκλησιῶν καί γιά τόν σκοπό αὐτόν ἀπέστειλε πρέσβεις στή Ρώμη πρὸς τόν πάπα Εὐγένιο· ὁ τελευταῖος

ὑποσχέθηκε νά καταβάλει ὁ ἴδιος τά ὁδοιπορικά ἔξοδα, καθώς ἐπίσης καί νά ἐξασφαλίσει τίς ἀπαραίτητες προμήθειες στήν Ἰταλία γιά τούς παλατιανούς καί τούς ἐκκλησιαστικούς ἄρχοντες πού θά συνόδευαν τόν βασιλιά καί τόν πατριάρχη. Ὅσοι ἱεράρχες συναθροίστηκαν στήν Κωνσταντινούπολη ἀπό τήν Ἀσία, τή Θράκη καί τά νησιά, καθώς καί οἱ μοναχοί ἀπό τό Ἅγιον Ὄρος, ἔφθαναν τόν ἀριθμό τῶν [...]· ἐνῶ οἱ ἀνακτορικοί σύμβουλοι μαζί μέ τόν βασιλιά τόν ἀριθμό τῶν [...]»². Πρὸς ὅλους αὐτούς ὁ πάπας ἀπέστειλε ἀπό τήν Ἰταλία ἀκόμη καί τά χρήματα πού θά δαπανοῦσαν γιά τή μετάβασή τους, μαζί μέ ὀρισμένες τριήρεις, μέ τίς ὁποῖες καί ταξίδεψαν ἀπό τήν Κωνσταντινούπολη στή Βενετία. Μόλις ἀποβιβάστηκαν στήν Βενετία, οἱ Βενετοί ὑποδέχθηκαν τούς Ρωμαίους μέ ἐγκαρδιότητα ἐνῶ καλωσόρισαν τόν αὐτοκράτορα σάν δικό τους δεύτερο μονάρχη καί σωτήρα τῶν ψυχῶν τους, πράγμα πού συνέβη καί μέ τόν πατριάρχη καί τούς ἄλλους ἀρχιερεῖς. Προσέφεραν μάλιστα στήν ἀντιπροσωπία καί ἕνα ἱερό τέμενος, ὅπου οἱ Ρωμαῖοι εἰσηλθάν για νά τελέσουν τήν ἀναίμακτη θυσία. Συγκεντρώθηκαν λοιπόν τήν ἡμέρα ἐκείνη ὅλοι οἱ κάτοικοι τῆς πόλης, γυναῖκες καί ἄντρες, γιά νά δοῦν καί νά ἀκούσουν τή θεία καί ἱερά μυσταγωγία σύμφωνα μέ τά ἔθιμα τῆς Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας. Ἀφοῦ παρακολούθησαν τή Θεία Λειτουργία, δάκρυσαν καί ἀνέκραξαν ἀπό βάθους ψυχῆς:

“Κύριε, διαφύλαξε ἄτρωτη τήν Ἐκκλησία Σου ἀπό τά βέλη τοῦ πονηροῦ· Κύριε, ἔνωσε καί πάλι τά μέλη της, Κύριε διάλυσε τά σκάνδαλα πού τήν διαιροῦν. Ἐμεῖς ὡς τώρα δέν εἶχαμε ξαναδεῖ Γραικοὺς οὔτε γνωρίζαμε τίς τελετές τους· εἶχαμε μόνο ἀκούσει φῆμες ἀπόμακρες καί

1. Τό 1437.

2. Χάσματα τοῦ κειμένου. Οἱ ἀριθμοί πού δίνονται ἀνεβάζουν τό σύνολο τῶν Ἀνατολικῶν πού συμμετεῖχαν, κληρικῶν καί λαϊκῶν, σέ 650 μέ 700.

τούς θεωρούσαμε βαρβάρους. Τώρα όμως είδαμε και πιστέψαμε ότι αυτοί είναι οί πρωτότοκοι γιοιό τῆς Ἐκκλησίας καί μέσα τους λαλεῖ καί ἐνεργεῖ Πνεῦμα Θεοῦ.»

[Μιχαήλ] Δούκα, *Βυζαντινοτουρκική Ἱστορία*, ἐκδ. Κανάκη 1997, σελ. 411-413

οἰκουμενιστικό πολύπτυχο

♦ σταχυολόγημα ἀπό τ' ἀποφθέγματα τῶν συγχρόνων μας οἰκουμενιστῶν, πού δίνουν τίς συντεταγμένες τῆς ὀδυνηρῆς πορείας τους, ἐκ τῶν ἰδίων τῶν λόγων τους.

τιμωροῦν τούς ὀρθοδόξους

«Ὁ Καλαβρύτων κ. Ἀμβρόσιος ἤθελεν νά παραχωρήσει Ἱ.Ναόν εἰς τούς παπικούς εἰς τήν μητρόπολιν του. Ἀντέδρασεν ἕνας θεολόγος καί τοῦ ἐπέβαλεν 'ἀκοινωνησία'! Ἀναφερόμενος εἰς τήν ἐκπόρευσιν τοῦ Ἁγίου Πνεύματος ἐκ τοῦ Πατρός Θεοῦ, τό ἀμφισβήτησεν λέγων ὅτι 'ἐγώ δέν εἶμαι παρών νά δῶ πόθεν ἐκπορεύεται'!»

Ἁγ. Ἀγαθάγγ. 230, Νοε-Δεκ. 2008, 45

«άνιερο Σῶμα»

«Εἶναι δυνατόν ἕνα τέτοιο Σῶμα σάν αὐτό τό άνιερο Σῶμα, πού κωφεύει στίς καταγγελίες τῶν πιστῶν τέκνων τῆς κατά αίρετικῶν ἢ αίρετιζόντων ἐπισκόπων, πού ἐνεργεῖ χειρότερα καί ἀπό τό οὐτιδανέστερο σωματεῖο, πού ἐπευλογεῖ 'ιεροκρυφίως' τήν ὁμοφυλοφιλία, πού συνιερουργεῖ μέ ἕναν Αἰρεσιάρχη πατριάρχη καί δέν τόν καταγγέλει, καί δέν τόν ἀποκηρύττει κ.λ.π., κ.λ.π., νά εἶναι σύνοδος καί μάλιστα Ἱερά καί μάλιστα Ὁρθόδοξος; Μέχρι πότε θά ἀνεχόμεθα τούς ρασοφόρους αὐτούς δικτάτορες πού ζοῦν καί ὑπάρχουν μόνο γιά τούς ἑαυτούς τους καί ὄχι γιά τήν Ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ καί δέν τούς ἀποκηρύττουμε

καί δέν τούς ἀποδοκιμάζουμε καί δέν ΑΠΟΤΕΙΧΙΖΟΜΑΣΤΕ ἀπό αὐτούς; Αὐτούς πού ὁ Θεός ἤδη τούς ἔχει ἀποδοκιμάσει μέ τόν λόγον Του "Ἐξέλθετε ἐκ μέσου αὐτῶν καί ἀφορίσθητε καί ἀκαθάρτου μή ἄπτεσθε" καί "τάς ἐορτάς ὑμῶν μισεῖ ἡ ψυχὴ Μου;". "Νῦν καιρός εὐπρόσδεκτος, νῦν ἡμέρα σωτηρίας"...»

Φιλορθόδοξος Ἐνωσις Κοσμάς
Φλαμιᾶτος, Θεσσαλονίκη, Ἐνημ. Δελτίο 17,
2010

στόν κάλαθο τῶν ἀχρήστων!

«Στόν κάλαθο τῶν ἀχρήστων ἐτέθη ἀπό τήν Ἱερά Σύνοδο ἢ "Μηνυτήριος Ἀναφορά" (3 Φεβρ. 2010) γιά αίρεση καί ἄλλες ἀντορθόδοξες καί αίρετικές θέσεις καί παράνομες ἐνέργειες κατά τοῦ Μητροπολίτου Μεσσηνίας Χρυσοστόμου, ἀφοῦ οἱ θέσεις του αὐτὲς δέν συγκινοῦν καί δέν ἐξεγείρουν τούς Ἱεράρχες, ὥστε «αὐτεπάγγελτα» νά ἐνεργήσουν, ἐπαναφέροντας στήν τάξη ἢ ἀποβάλλοντας τόν παρανομοῦντα Ἱεράρχη. Ἡ Ἱ. Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ἐκώφευσε καί δέν ἔδειξε καμιὰ ἐνόχληση, κανένα ἐνδιαφέρον γιά τήν ἀναγγελία αὐτή. Ἡ Μηνυτήριος Ἀναφορά περιλαμβάνει τίς ἐξῆς κατηγορίες κατά τοῦ Μεσσηνίας κ. Χρυσοστόμου:

► **Παραχώρησε ὀρθόδοξο Ἱερό Ναὸ σὲ ἑτερόδοξους** κατὰ παράβαση τῶν Ἱερῶν Κανόνων: ΜΕ' τῶν Ἁγίων Ἀποστόλων, ΣΤ' τῆς ἐν Λαοδικεῖα Τοπικῆς Συνόδου καί πολλῶν ἄλλων Ἱ. Κανόνων.

► **Συμπροσευχήθηκε** μέ αίρετικούς καί συμμετέσχε σὲ λατρευτικὴ τελετὴ τους παρὰ τὴν ἀπαγόρευση τῶν Ἱερῶν Κανόνων: Γ', ΙΑ' καί ΜΕ' τῶν Ἁγ. Ἀποστόλων, ΛΓ' τῆς ἐν Λαοδικεῖα Τοπικῆς Συνόδου κ.ἄ., ἀλλὰ καί τῆς πρόσφατης ἀπαγορευτικῆς Ὁδηγίας τῆς Ἱεραρχίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος (Οκτώβριος 2009).

► **Διδάσκει τὴν αίρετικὴν δοξασία**, ὅτι ἡ Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία δέν ταυτίζεται μέ τὴν ΜΙΑ διαχρονικὴ Ἐκκλησία πού ἴδρυσε ὁ Χριστός, ἀλλὰ εἶναι μία ἀπὸ τίς Ἐκκλησίες

καὶ ἀνήκει –μαζὶ μὲ τὴν ΡΚαθολικὴ «Ἐκκλησία»– σὲ κάποια νέα «Ἐκκλησία», ἄγνωστη στὴν θεολογία τῆς Ὁρθόδοξης Ἐκκλησίας. Ἡ διδασκαλία τοῦ αὐτῆ ἀποτελεῖ μία ἀπὸ τὶς πολλὲς κακοδοξίες τῆς παναίρεσης τοῦ Οἰκουμενισμοῦ, ἔρχεται δὲ σὲ φανερὴ ἀντίθεση μὲ τὸ ἑνατο Ἄρθρο τοῦ Συμβόλου τῆς Πίστεως ποὺ διδάσκει περὶ Μίας καὶ ὄχι περὶ δύο Ἐκκλησιῶν, συνετάγη ὑπὸ τῆς Β΄ Οἰκουμενικῆς Συνόδου καὶ ἐπεκυρώθη ἀπὸ ὅλες τὶς ἐπόμενες. Καὶ διδάσκει αὐτὴ τὴν κακοδοξία ὁ Σεβασμιώτατος κ. Χρυσόστομος, παρὰ τὴν ρητὴ ἀπαγόρευση καὶ πλήθους ἄλλων Ὁρων καὶ Ἱ. Κανόνων, ὅπως τῶν 1ης, 3ης (ζ΄ Κανών), 6ης (α΄ Κανών) Οἰκουμενικῶν Συνόδων, ποὺ ἀπαγορεύουν καὶ τὴν παραμικρὴ μεταβολὴ τῆς παραδεδομένης Ὁρθόδοξης θεολογίας»

Φιλορθόδοξος Ἐνωσις Κοσμάς
Φλαμιᾶτος, Θεσσαλονίκη, 15 Ἰουνίου 2010

«λύκοι βαρεῖς»

«Ὁ μακαριστὸς παπα-Γιάννης Ρωμανίδης ἔλεγε στὰ τελευταῖα χρόνια τῆς ζωῆς του: “Ἀπὸ τώρα καὶ στό ἐξῆς τό πρόβλημα θά εἶναι οἱ Δεσποτάδες μας. Ποιὰ πίστη ἔχουν!” Αὐτό τό ζοῦμε ὅλοι μας. Πολλές φορές μοῦ ἔρχεται στή μνήμη ὁ λόγος τοῦ Ἀποστόλου Παύλου στίς Πράξεις (20:18 ἑ.) γιὰ “λύκους βαρεῖς”, ποὺ θά διεισδύσουν στό ἐκκλησιαστικὸ σῶμα, “μὴ φειδόμενοι τοῦ ποιμνίου”. Καὶ ὅλοι οἱ ἐρμηνευταί, παλαιότεροι καὶ νεότεροι, ταυτίζουν τοὺς “λύκους” αὐτοὺς μὲ τοὺς αἰρετικούς, καὶ πολὺ ὀρθά. Δέν εἶναι παρὰ ψευδοποιμένες, ποὺ θά ἐμφανίζονται μὲ τό ἔνδυμα τοῦ ποιμένος, ἐνῶ στήν οὐσία θά εἶναι λύκοι καὶ μάλιστα “βαρεῖς”, δηλ. τυραννικοὶ καὶ σκληροί»

Καθηγ. Πανεπιστημίου π. Γεώργιος
Μεταλληνός, Ὁρθόδ. Τύπος 2/8/2007

«ἓνας Θεός», ὁ Ἄλλάχ;

«Μήνυμα τοῦ Πατριάρχου Ἀλεξανδρείας
Θεοδώρου Β΄ γιὰ τὴν ἑορτὴ τοῦ Ραμαζανίου

(18 Σεπ 2009):

{...} «Ὁ ἓνας καὶ ἀληθινὸς Θεὸς τῆς ἀγάπης, τῆς εἰρήνης καὶ τῆς δικαιοσύνης νά συνεχίζει νά σκέπει καὶ νά προστατεύει τὸν εὐγενὴ καὶ φιλοπρόοδο Λαὸ τῆς Νειλοχώρας Αἰγύπτου» {...}

Σχόλιο Ἀκτίνων: Δέν ἔχουμε τὸν ἴδιο Θεὸ μὲ τοὺς μὴ Χριστιανούς. Σύμφωνα μὲ τὴν Ὁρθόδοξη πίστη δέν μπορούμε νά χωρίσουμε τὸν Πατέρα ἀπὸ τὸν Υἱὸ ὅταν ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς διαβεβαιώνει ὅτι “Ἐγὼ καὶ ὁ Πατέρας ἓνα εἴμαστε” (Ἰω. 10:30). Καὶ ὁ ἀπόστολος καὶ εὐαγγελιστῆς Ἰωάννης ὁ Θεολόγος, ἐπιβεβαιώνει: “Αὐτὸς ποὺ ἀρνεῖται τὸν Υἱὸ, αὐτὸς δέν ἔχει οὔτε τὸν Πατέρα” (Α΄ Ἰω. 2:23)»

[<http://aktines.blogspot.com/>]

Παροιμιώδεις φράσεις

«κάνει τὴν πάπια»

Στὴ βυζαντινὴ ἐποχὴ, αὐτὸς ποὺ κρατοῦσε τὰ κλειδιά τοῦ παλατιοῦ - ὁ κλειδοκράτορας δηλαδή - ὀνομάζονταν Παπίας. «Ὁ Παπίας μετὰ τοῦ Ἐταιριάρχου αὐτοπροσώπως ἤνοιγον καὶ ἔκλειον ἀπάσας τὰς εἰς τό παλάτιον εἰσόδους». Τώρα γιὰ ποιὸ λόγο τὸν ἔλεγαν ἔτσι, παραμένει ἄγνωστο. Ὡστόσο μὲ τὸν καιρὸ, τό ὄνομα αὐτό ἔγινε τιμητικὸς τίτλος, ποὺ δινόταν σὲ διάφορους ἐμπιστοὺς ἀυλικούς.

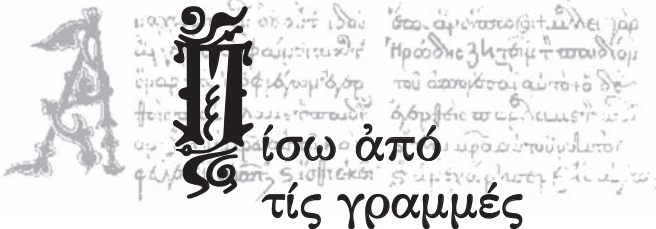
Ὁ Παπίας εἶχε τό δικαίωμα νά παρακάθεται στό ἴδιο τραπέζι μὲ τὸν αὐτοκράτορα, νά κουβεντιάζει μαζὶ του καὶ νά διασκεδάζει στὰ συμπόσιά του. Κάποτε - ὅταν αὐτοκράτορας ἦταν ὁ Βασίλειος Β΄ - Παπίας τοῦ παλατιοῦ ἔγινε ὁ Ἰωάννης Χανδρινός, ἄνθρωπος μὲ σκληρὰ αἰσθήματα, ὑπουργὸς καὶ φεύτης. Ἀπὸ τὴ στιγμὴ ποὺ ἀνέλαβε καθήκοντα κλειδοκράτορα, ἄρχισε νά διαβάλλει

τούς πάντες - ακόμη και τον αδελφό του Συμεώνα - στον αυτοκράτορα. Έτσι, κατάντησε να γίνει τό φόβητρο όλων. Όταν κανείς του παραπονιόταν πώς τον αδίχησε, ο Χανδρινός προσποιόταν τον έκπληκτο και τά μάτια του ...βούρκωναν υποκριτικά.

— Εἶσαι ὁ καλύτερος φίλος, τοῦ ἔλεγε. Πῶς μποροῦσα νά πῶ ἐναντίον σου στον αὐτοκράτορα;

Ἡ διπροσωπία του αὐτή ἔμεινε κλασική στό Βυζάντιο. Γι' αὐτό, ἀπό τότε, ὅταν κανείς πιανόταν νά λέει κανένα φέμα στή συντροφιά του ἢ νά προσποιεῖται τόν ἀνήξερο, οἱ φίλοι του ἔλεγαν εἰρωνικά: «Ποιεῖς τόν Παπίαν»... Φράση πού ἔμεινε ὡς τά χρόνια μας μέ μιά μικρή παραλλαγή (στον τονισμό).

*Τ. Νατσούλη, Λέξεις & Φράσεις
Παροιμιώδεις, σελ. 267*

- Δύσκολα καί δυσεπίλυτα ἐρωτήματα πάνω σέ χωρία τῆς Ἀγίας Γραφῆς.
- Ἀλιεύοντας κάτω ἀπό τήν ἐπιφάνεια τῶν γραφικῶν ἐκφράσεων, μέ πλοηγό τή διδασκαλία τῶν ἁγίων Πατέρων.

Ἐρώτηση:

Γιατί ὁ προφήτης Δαβίδ στον πρῶτο του Ψαλμό λέει, “Μακάριος ἀνὴρ ὃς οὐκ ἐπορεύθη ἐν βουλῇ ἀσεβῶν” κτλ., ἀναφέροντας μόνο τόν ἄνδρα; Ἡ γυναίκα δέν συμπεριλαμβάνεται; μένει ἔξω ἀπό τόν μακαρισμό;

Ἀπάντηση:

- Ὁ προφήτης δέν ἀπέκλεισε τοῦ μακαρισμοῦ τίς γυναῖκες. Εἶναι ἴδια ἡ ἀρετή τοῦ ἄνδρα καί τῆς γυναίκας. Ἐξ ἴσου

τιμᾶται ἡ δημιουργία καί τῶν δύο, γι' αὐτό καί ὁ μισθός τους εἶναι ἰσότημος. Ἄκουσε τί λέει τό βιβλίο τῆς Γενέσεως: “Ἐποίησεν ὁ Θεός τόν ἄνθρωπον· κατ’ εἰκόνα Θεοῦ ἐποίησεν αὐτόν· ἄρσεν καί θῆλυ ἐποίησεν αὐτούς” (Γέν. 1:27). Ὅσοι ἔχουν τήν ἴδια φύση, ἔχουν καί τίς ἴδιες ἐνέργειες· ἐκεῖνοι πού ἔχουν ἰσάξια ἔργα παίρνουν τόν ἴδιο μισθό. Γιατί τότε ἀνέφερε τόν ἄνδρα καί ἀποσιώπησε τήν γυναίκα; Ἐπειδή ἔκρινε ὅτι, ἐφ’ ὅσον μιά εἶναι ἡ φύση τους, εἶναι ἀρκετό νά δείξει τό ὅλο κάνοντας ἀναφορά στό ἡγεμονικότερο μέρος, τόν ἄνδρα.

*Μ. Βασιλείου, Ἑρμηνεῖα εἰς τόν ἁ΄ Ψαλμόν /
ΕΠΕ 5, 23.*

Ἐρώτηση:

πῶς περνάει μιά καμήλα ἀπ’ τή βελόνα;

Ποιό εἶναι τό νόημα τοῦ λόγου, «εἶναι πιό εὔκολο νά περάσει καμήλα ἀπό τήν τρύπα τῆς βελόνας, παρά νά εἰσέλθει πλούσιος στή βασιλεία τῶν οὐρανῶν»;¹ Ἐμεῖς γνωρίζουμε πῶς – οὔτε εὔκολα οὔτε δύσκολα –, ἀπλά εἶναι ἀδύνατο ἡ καμήλα, ἂν πρόκειται γιά τό γνωστό ζῶο, νά περάσει μέσα ἀπό μιά τρυπούλα τόση δά!

Ἀπάντηση:

- Ποιό εὔκολο, λέει, εἶναι οἱ δύστροποι ἔθνηκοί – γιατί αὐτό εἶναι ἡ καμήλα – νά εἰσέλθουν ἀπό τή στενή καί θλιμμένη πύλη (Ματθ. 7:14) – πράγμα πού εἶναι ἡ τρύπα τῆς βελόνας – στή βασιλεία τῶν οὐρανῶν, παρά ὁ ἰουδαϊκός λαός, ἂν καί ἔχει τό νόμο καί τούς προφήτες. Κι ὅπως ἡ βελόνα περνάει ἀνάμεσα ἀπό δύο κομμάτια καί τά ἐνώνει σέ ἓνα, ἔτσι καί ὁ Κύριός μας Ἰησοῦς Χριστός, πού εἶναι ἡ βελόνα, ἔνωσε τούς δύο λαούς, κάνοντας, κατά τόν Ἀπόστολο, τά δύο ἓνα (Ἐφεσ. 2:14). Ἀλλά κι αὐτός πού μέ τήν ἐγκράτειά του ἔκανε λεπτό τόν ἑαυτό του καί τόν ἔστριψε σάν τήν κλωστή μπαίνει εὐκολότερα ἀπό τή στενή πύλη στή βασιλεία τῶν οὐρανῶν,

1. Ματθ. 19:24 / Μάρκ. 10:25 / Λουκ. 18:25.

παρά ο πλούσιος πού παχαίνει αδιάκοπα από φαγητά και από ανθρώπινη δόξα.

Μαξίμου Όμολογητοῦ, Έρωταποκρίσεις, Β' 18 / ΕΠΕ 14 Α, 339

Έρώτηση:

Γιατί ο Κύριος έλεγε στους Ίουδαίους, ότι «Όλοι όσοι ήρθαν πριν από μένα, είναι κλέφτες και ληστές»;² Άρα λοιπόν ο Μωυσής, ο Ηλίας, ο Ίερεμίας και οι προφήτες και οι δίκαιοι όλοι ήταν ληστές;

Απάντηση:

▪ Ο διάβολος όταν αντιλήφθηκε την παρουσία του Χριστού, λίγο νωρίτερα από τον έρχομό του ξεσήκωσε μερικούς στασιαστές γύρω από τον Θεοδᾶ και τον Ίούδα, οι οποίοι ἄρπαξαν τή δόξα για τον έαυτό τους και αναστάτωσαν εκείνους πού πίστεψαν σ' αυτούς, οι οποίοι διαλύθηκαν, όπως ειπώθηκε από τον Γαμαλιήλ³. Έκείνους λοιπόν υπαινίσσεται μέ τά λόγια αυτά, και όσους έγιναν ίδιοι μέ εκείνους. Ένώ τον Μωυσή και τούς προφήτες “τούς ἄκουσαν τά πρόβατα”.

Ησυχίου Ίεροσολύμων, έρωτ. 23 / ΕΠΕ 13, 367

▪ Τό, “Όλοι όσοι ήρθαν πριν από μένα ήταν κλέφτες και ληστές”, δέν ειπώθηκε για τούς προφήτες και τον νόμο, όπως

2. Ίω. 10:8, «πάντες όσοι ήλθον πρό έμοῦ, κλέπται εισί και λησταί».

3. Πράξ. 10:35-37, «Σηκώθηκε στό συνέδριο ο Γαμαλιήλ και ειπε, “πριν λίγες μέρες παρουσιάσθηκε ο Θεοδᾶς, πού έλεγε για τον έαυτό του ότι είναι κάποιος σπουδαίος και τον όποιο ἄκολούθησαν κάπου τετρακόσιοι ἄνθρωποι. Άλλ' αυτός σκοτώθηκε και όλοι όσοι πίστευαν σ' αυτόν διαλύθηκαν και έκμηδενίστηκαν. Έπειτα από αυτόν παρουσιάστηκε ο Ίούδας ο Γαλιλαίος τις μέρες τής απογραφής και τράβηξε πίσω του ἄρκετό λαό. Και εκείνος σκοτώθηκε και όλοι όσοι πίστευαν σ' αυτόν διασκορπίστηκαν”».

θέλουν αυτοί πού δέν δέχονται τήν Παλαιά Διαθήκη (γιατί μέ αυτήν χειραγωγηθήκαμε στην πίστη όσοι πιστέψαμε, ἄκουοντας τον Χριστό νά παρουσιάζει τις Γραφές από τήν ἀρχή ως τό τέλος, ότι μαρτυροῦν γι' αυτόν), αλλά για τούς ψευτοπροφήτες, για τούς όποιους ο ίδιος ειπε: “Δέν τούς έστελνα, και αυτοί έτρεχαν”⁴. Δέν ειπε δηλαδή, όλοι όσοι στάλθηκαν, ἀλλ' “όσοι ήρθαν”. Οι προφήτες δηλαδή στάλθηκαν (γιατί ο Μωυσής ἄκουσε: “Έλα νά σε στείλω στην Αίγυπτο” [Έξ. 3:10]. Και ο Ησαΐας ἄκουσε τον Θεό νά του λέγει: “Ποιον νά στείλω, και ποιός θά πάει στον λαό αυτόν;” [Ησ. 6:8], και απάντησε: “Νά, θά πάω έγώ· στείλε με”), ενώ οι ψευδοπροφήτες, οι όποιοι έτρεξαν και σε ἄρχοντες και σε προστάτες (τέτοιοι ήταν οι γύρω από τον Θεοδᾶ και τον Ίούδα τον Γαλιλαίο, και τον Αιγύπτιο, ο όποιος ήταν ἄρχηγός των Σικαριών⁵), οι όποιοι δέν ἀποστέλλονταν, αλλά, όντας επιδειξιές και αυτοχειροτόνητοι, πού επιδίωκαν μέ κάθε τρόπο νά καταλάβουν ἄξιώματα, πήγαιναν μόνοι τους. Ότι βέβαια γι' αυτούς ἄκριβῶς ειπώθηκε, τό φανερώνει τό έπόμενο χωρίο· γιατί λέγει: “Ο κλέφτης δέν ἔρχεται για τίποτε ἄλλο, παρά μόνο για νά σφάξει, νά κλέψει και νά καταστρέψει”. Πράγματι όλοι όσοι πίστεψαν σ' αυτούς σφάχτηκαν και χάθηκαν, επειδή επιχείρησαν νά παραχαράξουν τήν ἀλήθεια, και εξαφανίστηκαν μια για πάντα πιο γρήγορα και από τον λόγο»

Ίσιδώρου του Πηλουσιώτου, έπιστ. 119, βιβλ. γ', ΕΠΕ 3, 147-149

4. Ίερ. 23:21, «ούκ ἀπέστελλον τούς προφήτας, και αυτοί έτρεχον».

5. Μία από τις πιο ριζοσπαστικές τάξεις των Ζηλωτών. Οι Σικαριοι ήταν θρησκευτικό και πολιτικό κόμμα μέ έδρα τήν Γαλιλαία και προσδοκούσαν νά ιδρυσουν θεοκρατικό πολίτευμα. Αποτελοῦσαν τήν φανατικότερη μερίδα των Φαρισαίων. Ανακινούσαν κατά καιρούς στάσεις, μια από τις όποιες οδήγησε στον Ίουδαϊκό πόλεμο και τήν καταστροφή τής Ίερουσαλήμ από τό Ρωμαϊκό στρατό (70 μ.Χ.).

πό τις διδαχές των στάρετς

νά μήν άπαιτούμε άγάπη

Ένας μοναχός ρώτησε τόν στάρετς Λεωνίδα:

— Δέν βλέπω άγάπη ανάμεσα στους άδελφούς. Τί νά κάνω;

Καί ό Στάρετς άπάντησε:

— Δέν είναι δυνατόν νά μήν ύπάρχει άγάπη ανάμεσά τους! Αυτό είναι τό σωστό συμπέρασμα, στό όποιο πρέπει νά καταλήγεις. Άν δέν βλέπεις άγάπη ανάμεσά τους, αυτό όφείλεται σέ σένα. Σύ δέν έχεις άγάπη. Σύ πρέπει νά δείξεις άγάπη. Καί τότε θά ιδής, ότι ή άγάπη κατοικεί πλούσια μέσα στην καρδιά τους. Καί μή τό ξεχνάς ποτέ. Έχομε έντολή άπό τό Θεό νά αγαπάμε τους συνανθρώπους μας. Άλλά, νά ζητάμε έμεις άγάπη άπό τους άλλους, αυτό ή Άγία Γραφή δέν τό λέει πουθενά!

Ρωσικό Γεροντικό, 1996, σελ. 264

ό κόσμος βγάξει τή μάσκα του

«Σείς πάτε για στρατιωτική θητεία... Θά “ύπηρετήσετε”. Καί τότε θά καταλάβετε καλύτερα, τί κρύβεται κάτω άπό τό σχήμα του προβάτου, μέ τό όποιο μάς παρουσιάζεται μερικές φορές αυτό τό θηρίο, πού λέγεται κόσμος. Γιατί μερικές φορές μάς δείχνεται ώραιος! Γεμάτος όμορφα λουλούδια. Καί οι άνθρωποι τρέχουν! Νά άπολαύσουν τήν όμορφιά. Καί τότε τό θηρίο-κόσμος βγάξει τήν μάσκα του. Καί τους καταβροχθίζει. Μή πλανηθήτε άπό αυτά τά άπατηλά. Νά τό θυμάσθε, ότι μόνο τό δέρμα είναι προβάτου!»

Στάρετς Βαρσανούφιος, Β΄ 32

μήν παγιδεύεσαι

«Μετά άπό κάποιο σφάλμα – δέν έχει σημασία ποιό – μήν παγιδεύεσαι άπό τήν ταραχή, τή σύγχυση και τήν άπελπισία. Ταπεινώσε τό νοϋ και τήν καρδιά σου, μετανόησε για τήν πτώση σου, σήκω και συνέχισε πάλι τόν άγώνα για τήν τήρηση των έντολων του Κυρίου μας»

Στάρετς Μακαρίου τής Όπτια, Πνευματικές Νουθεσίες, 31

ό μύλος άλέθει ό,τι του δίνεις

«Η μελέτη των έργων των πατέρων μου έδειξε πώς όλες οι επίγειες ένασχολήσεις, τέρψεις, τιμές και άπολαβές δέν είναι παρά παιχνίδια μέ τά όποια παίζουν τά ένήλικα παιδιά, χάνοντας τήν αιώνια μακαριότητα. Τί άξία έχουν όλα τά έγκόσμια μπροστά στον Χριστό, τόν παντοδύναμο Θεό, πού παραδίνει τόν έαυτό Του ως δώρο και άπόκτημα αιώνιο στή σκόνη, τόν άνθρωπο;»

Ίγνάτιος Μπριαντσανίνωφ, Άσκητικές έμπειρίες, Β΄, σελ. 412

παιχνίδια για ένήλικες

«Η μελέτη των έργων των πατέρων μου έδειξε πώς όλες οι επίγειες ένασχολήσεις, τέρψεις, τιμές και άπολαβές δέν είναι παρά παιχνίδια μέ τά όποια παίζουν τά ένήλικα παιδιά, χάνοντας τήν αιώνια μακαριότητα. Τί άξία έχουν όλα τά έγκόσμια μπροστά στον Χριστό, τόν παντοδύναμο Θεό, πού παραδίνει τόν έαυτό Του ως δώρο και άπόκτημα αιώνιο στή σκόνη, τόν άνθρωπο;»

Ίγνάτιος Μπριαντσανίνωφ, Άσκητικές έμπειρίες, Β΄, σελ. 412

βίοι γεμάτοι άπό φώς

«Είναι άπαραίτητο και αναγκαίο νά μάθετε νά άγωνίζεστε σωστά και μέ συνέπεια. Ό καλύτερος όδηγός σας σ΄

αυτόν τόν αγώνα είναι οί βίοι τών αγίων. Ὁ κόσμος, δυστυχῶς, ἔχει πάψει νά τούς διαβάσει. Ἐσεῖς ὁμως, νά μή συμμορφώσετε μέ τίς ἐπιταγές του. Ἐκεῖνος πού διαβάσει σωστά τούς βίους τών αγίων βρίσκει μεγάλη ὠφέλεια (πῶς νά ἀγωνίζεται σωστά ἐναντίον τών πνευμάτων τῆς κακίας) καί παρηγορία στόν αγώνα του ἐναντίον τών παθῶν, γιατί εἶναι γεμάτοι ἀπό φῶς!»

Στάρετς Βαρσανούφιος, Γ' 104

τους³.

Τί νά πει ὁμως κανείς γιά τή σημερινή πολιτισμένη (ὅπως ἀρέσκεται νά αὐτοαποκαλεῖται) ἀνθρωπότητα ὅταν κάθε ποιικιλίας ἀφροδισιακές καί ἐρμαφροδισιακές⁴ «θεότητες» προβάλλονται καί ἐκτίθενται στά μουσεῖα μας σάν δῆθεν μνημεῖα πολιτισμοῦ;

Αὐτός εἶναι ὁ κόσμος μας. Ἀντιφατικός καί ἀλλοπρόσαλλος, καί ὅ,τι ἄλλο τόν χαρακτηρίζει.

ἀναίσθητα ἀγάλματα

Οἱ χριστιανοί ὥστόσο διαχωρίζουν τή θέση τους, κάθετα, ἀπό τή λατρεία τών εἰδώλων. Δέν εἶναι ἄξια φροντίδας καί συντήρησης ἀλλά ἀφανισμοῦ, σάν ἀποτρόπαια κατάλοιπα δαιμονικῆς θρησκείας.

Ἀκόμα πολλοί κι ἀπ' αὐτούς τούς ἀρχαίους ἀποστρέφονταν τά ἀγάλματα, ὅπως ὁ Ἡράκλειτος, ὁ ὁποῖος μέ νόημα

ταχυολογήματα

Ἀφροδίτη καί μάρτυρες, ἀγάλματα καί ἀγαματοποιοί

Κάποιοι μάρτυρας τῆς ἐποχῆς τοῦ διωγμοῦ τών εἰδωλολατρῶν ἐναντίον τών χριστιανῶν διατάχθηκε νά θυσιάσει στήν Ἀφροδίτη. Ἀπάντησε ὅτι ποτέ δέν θά μπορούσε νά λατρεύσει μιὰ αἰσχροῦ πόρνη, γιατί ἡ λατρεία καί ἡ δοξολογία ἀπευθύνονται στόν μόνο ἀληθινό Θεό¹.

Στή συνέχεια ἀμείφθηκε ὁ 'ἀντιρρησίας' αὐτός μέ φρικτά καί ἀπάνθρωπα βασανιστήρια, κατά τή συνήθεια τών εἰδωλολατρῶν νά ἐπιβάλλουν καθολική ἀποδοχή τών δοξασιῶν τους (καθώς μέ ἐπιτυχία σήμερα τούς μιμοῦνται οἱ Ἰσλαμιστές). Ἡ ὁμολογία τοῦ μάρτυρα (Πέτρος ἦταν τό ὄνομά του) ἦταν ἔλεγχος γιά τή διεστραμμένη πίστη τών διωκτῶν του· ἔπρεπε ἐπομένως νά κατασταλεῖ μέ κάθε τρόπο.

Αὐτά συνέβαιναν (καί συνέβαιναν κατά κόρον, ὅπως τά ἀναρίθμητα συναξάρια τών μαρτύρων κατέγραψαν λεπτομερῶς) σέ ἐποχές ὠμοῦ βαρβαρισμοῦ, ὅταν ἀπηνῶς οἱ εἰδωλολάτρες καταδίωκαν τούς χριστιανούς², ὅπως ἡ ἱστορία ἔχει καταγράψει ἀνεξάλειπτα τά πεπραγμένα

1. Συναξάριο 18ης Μαΐου.

2. Chronicon breve 110.577.40, «ἦν γάρ ἰδεῖν ἀγγελῆδόν συρομένους Χριστιανούς πάντας πανδημεῖ σὺν γυναιξὶ καὶ τέκνοις ἐπὶ τὸν θάνατον».

3. 'Ἀντικρούοντας' τίς κατηγορίες γιά τά στυγερά ἐγκλήματα τους οἱ εἰδωλολάτρες καί νεοπαγανιστές προβάλλουν τόν φόνο τῆς Ὑπατίας ἀπό τούς χριστιανούς, ἀποδίδοντάς τον δῆθεν στόν ἅγιο Κύριλλο Ἀλεξανδρείας· ἀλλά περὶ αὐτοῦ ἄλλης εὐκαιρίας δοθείσης θά γίνῃ λόγος.

4. Γρηγόριος ὁ Θεολόγος, Carmina moralia 741.1:

«Ποιανῶν εἶναι οἱ νύχτες,
ἄξιες πραγματικά γιά νύχτα,
πού τίς τιμοῦν εὐλαβικά
μέ ἀνίερα σύμβολα;
Ἰθύφαλλοι καί Φαλλοί κι ἐνδιάμεσα γέλια
ἀνακατεύοντας νέο θεό
στὶς φαντασίες τους·
τά ὁποῖα καί μόνο σάν τ' ἀκοῦς,
νά κρύβεσαι ἀπό ντροπῆ
Ἐρμαφρόδιτοι, Πᾶνες,
κακομούτσουνοι ἀπόγονοι
θεοὶ τραγοπόδαροι
καὶ τράγοι στοὺς τρόπους»

ἔδινε στους ἔλληνες εἰδωλόατρες νά καταλάβουν πόσο ἡλίθιο εἶναι νά «προσεύχονται σέ τοῦτα τ' ἀγάλματα σά νά μπορούσε κανεῖς νά μιλήσει μέ αὐτά τά χειροτεχνήματα»⁵.

Οἱ ξύλινοι καί μαρμάρيني θεοί τους στους ὁποίους πρόσφεραν θυσίες οἱ ἀνόητοι δέν ἔπαιρναν χαμπάρι οὔτε ἀπό κνίσες οὔτε ἀπό αἵματα οὔτε ἀπό τίς καπνιές μέ τίς ὁποῖες καπνίζονταν καί μαύριζαν. Δέν ἔνοιαζε στ' ἀγάλματα οὔτε ἡ τιμή πού προσφέρονταν οὔτε ἡ ὕβρις καί ἡ περιφρόνηση. «Πῶς τώρα ἔχουν θεοποιηθεῖ τά ἀναίσθητα αὐτά, μοῦ ἔρχεται ν' ἀπορωῶ καί νά ἐλεεινολογῶ τούς ἀπό ἄγνοια πλανώμενους καί ταλαίπωρους», ἐκφράζει τήν ἀπορία Κλήμης ὁ Ἀλεξανδρέας⁶.

τυφλοί θεοί

Ἄν μερικά ζῶα δέν ἔχουν ὅλες τίς αἰσθήσεις ἢ γεννιῶνται τυφλά ἢ κουφά ἢ μουγγά, ὅπως τά σκουλήκια, οἱ τυφλοπόντικες, τά ὄστρακα καί ἄλλα ὅμοια, εἶναι σέ καλύτερη ὥστόσο κατάσταση ἀπό τά ἀγάλματα πού εἶναι τελείως ἀνενεργά, ἄπρακτα καί ἀναίσθητα, λέει κάποιος παλαιός φιλόσοφος. Στέκονται ὅπου τά βάλουν, τά πριονίζουν, τά ξεσκονίζουν, τά γυαλίζουν χωρίς νά καταλαβαίνουν αὐτό πού τους γίνεται. Οἱ δέ τεχνῖτες (οἱ λεγόμενοι καλλιτέχνες) ξύνοντας καί κόβοντας καί πελεκώντας, «κακοποιοῦν τήν κουφή ὕλη», ὅπως εἶχε παρατηρήσει πρό τριῶν χιλιετηρίδων ὁ Ὅμηρος⁷, βγάζοντάς την ἀπό τή φύση της καί πείθοντας τούς ἀνθρώπους μέ τήν τέχνη τους νά τήν

5. Ἡράκλειτος, Fragmenta 15.3, «τοῖς ἀγάλμασι δὲ τουτέοισιν εὐχονται, ὁκοῖον εἶ τις δόμοισι λεσχηνεύοιτο», πρβλ. Contra Celsum 7.62.11, «ὁ μὲν γε μάλα ἀπορρήτως ὑποσημαίνει ἡλίθιον τὸ τοῖς ἀγάλμασιν εὐχεσθαι».

6. ΕΠΕ 1, 129.

7. «Κωφὴν μὲν δὴ γαῖαν ἀεικίζουσιν οἱ ἀγαλματοποιοί», παρὰ Κλήμεντος Ἀλεξ., Προτρεπτικός πρὸς Ἑλληνας, 51, 5, ΕΠΕ 1, 131.

προσκυνοῦν.

Ὅφείλουμε νά ἀναγνωρίσουμε βέβαια ὅτι παρ' ὅλη τήν ἀναισθησία τους εἶχαν καί κάποια πρακτική χρησιμότητα, ὅπως ὁ θεός Ἀγυιέας πού εἶχε ἀναλάβει χρέη θυρωροῦ στά προπύλαια τῆς πόλης⁸.

ἀρχαῖο χιοῦμορ

Πολλοί ἀπό τούς ἀρχαίους διασκέδαζαν μέ τήν ἀναισθησία καί τήν ἀπραξία τῶν ἀγαλμάτων. Ἔτσι ὁ τύραννος Διονύσιος ὁ νεότερος, κυβερνήτης τῶν Συρακουσῶν τόν 4^ο αἰῶνα, ἀφαίρεσε τό χρυσό ἔνδυμα τοῦ Δία στή Σικελία καί παράγγειλε νά τοῦ βάλουν μάλλινο, λέγοντας γι' ἀστεῖα ὅτι τοῦτο εἶναι καλύτερο ἀπό τό χρυσό: δροσερότερο τό καλοκαίρι καί ζεστό τό χειμῶνα.

Ὁ Ἀντίοχος Θ' ὁ Φιλοπάτωρ, τῆς Συρίας, ἔχοντας ἀνάγκη χρημάτων διέταξε νά χωνευτεῖ τό χρυσό ἄγαλμα τοῦ Δία, ὕψους δεκαπέντε πήχεων, καί στή θέση του νά βάλουν ἄγαλμα παρόμοιο μέ φτηνά ὑλικά ἀφοῦ τό ἐπιχρύσωσαν καί τό διακόσμησαν μέ πέταλα.

Ἐκτός αὐτῶν εἶναι γεγονός μαρτυρημένο ἀπό τόν καθένα ὅτι κι αὐτά τά πουλιά (χωρίς νά ἐνδιαφέρονται ἄν εἶναι ὁ νεφεληγερέτης Δίας αὐτός ἢ ἄλλος) πετώντας ρίχνουν ἀπό πάνω τίς κουτσουλιές τους στά κεφάλια καί τά πρόσωπα τῶν ἀγαλμάτων καί χρειάζεται κάθε τόσο κάποιος νά τά περιποιεῖται καί νά τά καθαρίζει μολονότι αὐτά δέν διαμαρτύρονται γιὰ τήν προσβολή. Ἄλλ' οὔτε ἀπ' αὐτά καταλαβαίνουν τήν ἀναισθησία τῶν θεῶν τους, οἱ πῖο ἀναίσθητοι ἀπό αὐτούς εἰδωλόατρες, καθὼς καί οἱ ἀπόγονοί τους, οἱ τοῦ παρόντος αἰῶνος νεοπαγανιστές.

ἐταιρικά ἐκθέματα

Ὁ Πραξιτέλης κατασκευάζοντας τό

8. Ὁ Ἀγυιέας ἦταν θεός τῶν ἀγυιῶν, τῶν δρόμων. Ἀγυιά εἶναι ἡ ὁδός, ἀπό τό ἄγω-πορεύομαι.

ἀγάλμα τῆς Κνιδίας Ἀφροδίτης τό ἔκανε ὁμοιο μέ τή ἐρωμένη του τήν Κρατίνη, γιά νά μποροῦν οἱ δυστυχεῖς νά προσκυνοῦν τήν ἐρωμένη τοῦ Πραξιτέλη.

Κι ὅταν ἡ Φρύνη, ἡ διάσημη ἑταίρα ἀπό τίς Θεσπιές, ἦταν στό ἄνθος τῆς ὁμορφιάς της (γιατί ὅταν γέρασε δέν ἄξιζε τόν κόπο), ὅλοι οἱ ζωγράφοι κατασκεύαζαν τίς εἰκόνες τῆς Ἀφροδίτης κατά μίμηση τοῦ κάλλους τῆς Φρύνης, ὅπως οἱ λιθοξόοι τῆς Ἀθήνας ἀπεικόνιζαν τούς Ἑρμῆς ὁμοίους μέ τόν Ἀλκιβιάδη.

«Εἶναι στή δική σου κρίση» ἀποφασίσσεις, ἂν θέλεις νά προσκυνᾷς καί τίς ἑταῖρες», θά παρατηρήσει πάλι ὁ Ἀλεξανδρέας Κλήμης⁹.

πατερικός ἐπίλογος

Ὁ Ἅγιος Μακάριος ὁ Μέγας, πού ἔζησε στήν ἄλλη κοιτίδα τοῦ σκότους τῆς εἰδωλολατρίας, τήν Αἴγυπτο, σημειώνει:

«Υπῆρξαν διάφοροι σοφοί στόν κόσμο, ἀπό τούς ὁποίους ἄλλοι παρουσίασαν ἀρετή χρησιμοποιώντας τή φιλοσοφία... ἄλλοι τεχνίτες διάφοροι ἦταν πού ἐξάσκησαν κοσμικές τέχνες ἀπ' αὐτούς ἄλλοι ἔκαμαν διάφορα ξυλόγλυπτα μέ διάφορα εἶδη πουλιῶν, ψαριῶν καί ὁμοιώματα ἀνθρώπων, καί φρόντισαν νά δείξουν μέ τά δημιουργήματά τους ἐκεῖνα τή δική τους ἐπιτηδειότητα· ἄλλοι προσπάθησαν νά κατασκευάσουν μέ χαλκό ὁμοιώματα ἀνδριάντων καί ἄλλα πράγματα, ἄλλοι ἔχτισαν κτίρια μεγάλα καί περικαλῆ... Καί ὅλοι αὐτοί οἱ τεχνίτες πού προανέφερα, κυριευμένοι ἀπό τό φίδι πού κατοικοῦσε μέσα τους καί μή ἀντιλαμβανόμενοι τήν ἁμαρτία στήν ὁποία ζοῦσαν, ἔγιναν αἰχμάλωτοι καί δοῦλοι στήν πονηρή δύναμη, καί δέν ὠφελήθηκαν καθόλου ἀπό τήν ἐπιστήμη καί τήν τέχνη τους»¹⁰.

Τί θάλεγε ὁ ἅγιος γιά μᾶς, τούς

9. Προτρεπτικός πρὸς Ἑλληνας, 50-53, ΕΠΕ 1, 126-134 (ἀπό ὅπου καί οἱ παραπάνω πληροφορίες).

10. Ὅμιλ. 45:2.

ἐκπολιτισμένους πού, τουλάχιστο στή διάρκεια τῶν δύο τελευταίων αἰώνων, μαζεύουμε σέ εἰδικούς χώρους, μέ εἰδικές συνθήκες θερμοκρασίας μήπως καί ξεφτύσει λίγο ἢ ἐπιφάνειά τους καί κιτρινίσουν πιότερο, κομμάτια ἀπό μάρμαρα, ἐπιτύμβιες πλάκες, ἐρείπια ἢ καί ὀλόκληρα ἀγάλματα, συχνά ἀκρωτηριασμένα ἢ ἀποκεφαλισμένα, γιά νά ἀποθαυμάσουμε αὐτό πού κατά κανόνα τίς παλαιές ἐποχές ἀποτελοῦσε μᾶλλον κοινότοπο. Αὐτά πού ὁ γλύπτης (σωστά ὁ Μ. Ἀθανάσιος τά ὀνομάζει «γλύμματα»¹¹) ἀφοῦ τά κατασκεύαζε ἔπεφτε καί τά προσκυνοῦσε!¹²

Καί γιά νά ἐπανέλθουμε στόν μάρτυρα Πέτρο πού τοῦ ζητοῦσαν νά προσκυνήσει τήν Ἀφροδίτη, ἄς δώσουμε τό λόγο στόν ἅγιο Ἐπιφάνιο Κύπρου:

«Εἶδωλο ἀποτελεῖ τό κατασκεύασμα καί τό ἐπιχείρημα διαβολικό· γιατί μέ πρόφαση τό σωστό καί τό δίκαιο εἰσχωρεῖ στό νοῦ τῶν ἀνθρώπων ὁ διάβολος θεοποιώντας τή θνητή φύση τῶν ἀνθρώπων καί δημιουργώντας μέ διάφορες τέχνες ἀγάλματα μέ μορφή ἀνθρώπων. Κι αὐτοί μέν πού τά προσκυνοῦσαν πέθαναν, τ' ἀγάλματα ὅμως, αὐτά πού ποτέ δέν ἔζησαν (γιατί πῶς θά τά πεῖ κανεῖς νεκρά ἀφοῦ ποτέ δέν ἔζησαν) τά προβάλλουν σέ προσκύνηση, ἀπομακρύνοντας τή διάνοια ἀπό τόν ἕνα καί μόνο Θεό καί κάνοντάς τη νά μοιχεύει, καθῶς ἡ δημόσια πόρνη Ἀφροδίτη πού ἔπεσε σέ ἄτοπα αἵσχη πολυμιξίας ἀποβάλλοντας τή σωφροσύνη καί τήν παραμονή μέ ἕνα νόμιμον ἄνδρα»¹³.

11. Κατά Ἑλλήνων, 21.

12. Μ. Ἀθανασίου, ὅπ.παρ. 13.12, «πολλάκις δὲ καί αὐτὸς ὁ ἀγαλματοποιός, ὡσπερ ἐπιλαθόμενος ὧν αὐτὸς εἰργάσατο, τοῖς ἰδίους ἔργοις προσεύχεται· καί ἅ πρὸ ὀλίγου κατέξεε καί κατέκοπτε, ταῦτα μετὰ τὴν τέχνην θεοὺς προσαγορεύει».

13. Πανάριον, βιβλ. 3, 59 (79), 4 / ΒΕΠ 76, 468.

Χρονικά και διαχρονικά σημειώματα

σαβουάρ βιβρ

Ένας γνωστός Αρχιμανδρίτης, είχε επισκεφτεί κάποτε τή μονή τής Όπτινα ειδικά μέ σκοπό νά δει τόν στάρετς Λεωνίδα. Κάλεσε λοιπόν ό ήγούμενος τόν στάρετς σέ επίσημο γεύμα για νά γίνει ή συνάντηση. Ό στάρετς απέφευγε συνήθως τίς επίσημες συναντήσεις όπου κανείς όφείλει νά συμμορφωθεί μέ τό πρωτόκολλο, νά φορέσει τό φρεσκοσιδερωμένο ένδυμά του κ.τ.ο. Θεωρούσε χαμένο χρόνο τίς άβροφροσύνες και τίς έπισημότητες. Προτιμούσε νά χρησιμοποιεί πιό άποδοτικά τίς ώρες αυτές κάνοντας κάποια έργασία, φροντίζοντας έναν άρρωστο ή ακούγοντας μία έξομολόγηση. Δέν μπόρεσε ώστόσο ν' άποφύγει αυτή τή φορά. Νά πώς τό θέτει ό βιογράφος του:

«Οί πατέρες τής Όπτινα ήξεραν πώς ό στάρετς ποτέ δέν ήθελε νά παρουσιάζεται στα επίσημα γεύματα πού παρέθετε ό ήγούμενος. Δέν τοῦ άρεσε νά φοράει τό καλό του ράσο, καλυμαύχι κι έπανωκαλύμμαυχο. Τίς ώρες αυτές τίς λογάριαζε σαν μέρες τοῦ διακονήματος για τή διεκπεραίωση κάποιας έργασίας, όχι σαν ώρες σχολής. Τά γεύματα αυτά για τό στάρετς ήταν ό,τι πιό κουραστικό και βασανιστικό. Φόρεσε λοιπόν τό τριμμένο σκληρό ράσο του και πήγε στό δείπνο, για χάρη τής ύπακοής»¹.

Μέσα σέ λίγες άράδες ό βιογράφος του σκιαγραφεί μία πτυχή τοῦ μεγαλείου τής ψυχής τοῦ στάρετς, πού απέφευγε τή δόξα και τίς τιμές σαν άσκοπα δαπανημένο

χρόνο. Ό καθένας μπορεί αντίστοιχα νά συγκρίνει μέ αυτό πού γίνεται σέ θρησκευτικούς και μή κύκλους σήμερα, επίσημα και άνεπίσημα.

Υπάρχει ακόμη μία μικρή συνέχεια μέ τόν παραπάνω αρχιμανδρίτη. Σέ κάποια στιγμή ό επίσημος επισκέπτης, εύφυής και πνευματικός άνθρωπος, ζήτησε από τόν στάρετς νά πει κάτι ώφέλιμο. Ό αρχιμανδρίτης αυτός, στή Μόσχα ή όπου άλλου ύπηρετούσε, είχε συγκεντρώσει (παλαιό και νέο πρότυπο!) γυναίκες γύρω του· είχε στή 'μάνδρα' του χορό νεανίδων και παρθένων, πού τοῦ ήταν άφοσιωμένες. Όπως είναι γνωστό, ένα είναι τό δοκιμασμένο πλαίσιο πού καθιέρωσε ή εκκλησιαστική πράξη γι' αυτούς πού θέλουν νά αφιερωθούν στό Θεό μέ όλη τήν καρδιά τους: ό μοναχισμός. Παρθενία μοιρασμένη σέ έγκόσμιες 'δραστηριότητες', κατοικοεδρεύοντας μέσα στην τύρβη κοινωφελών περισπασμών, άποτελεί μάλλον παραχάραξη και αντίπραξη σ' έναν αιώνιο και καθαγιασμένο θεσμό.

Ό στάρετς δέν άμέλησε νά προσφέρει 'λόγον ώφελείας' καθώς τοῦ ζητήθηκε:

— Τά ώφέλιμα λόγια έχουν δαπανηθεί όλα για τίς κυρίες, άπάντησε. Δέν περίσσεψε τίποτα.

«Ό αρχιμανδρίτης έγινε κατακόκκινος», παρατηρεί ό βιογράφος...

«Μή μου άπτου»²

Γράφει ό άγιος Μάξιμος ό Όμολογητής: «Όποιος νομίζει ότι ό Κύριος είναι δημιουργός μόνο τών πραγμάτων

1. Ίω. 20:14-17: «έστράφη εις τά όπίσω, και θεωρεί τόν Ίησουν έστῶτα, και οὐκ ήδει ότι Ίησους έστιν. Λέγει αυτή Ίησους, Γύναι, τί κλαίεις; τίνα ζητείς; εκείνη δοκούσα ότι ό κηπουρός έστιν λέγει αυτόῦ, Κύριε, ει σύ έβάστασας αυτόν, ειπέ μοι πού έθηκας αυτόν, κάγω αυτόν άρῶ. λέγει αυτή Ίησους, Μαρία. Στραφείσα εκείνη λέγει αυτόῦ· Ραββουνί (ό λέγεται Διδάσκαλε). λέγει αυτή Ίησους, Μή μου άπτου».

1. Στάρετς Λεωνίδας τής Όπτινα (μετ. Π.Μπότση), 2000, 135.

πού γίνονται και φθείρονται, τόν παραγνωρίζει και τόν θεωρεί κηπουρό, όπως ή Μαρία ή Μαγδαληνή. Και για νά τόν ώφελήσει ό Κύριος άποφεύγει τό άγγιγμα του ανθρώπου αυτού, έπειδή είχε τή γνώμη ότι δέν είχε κατορθώσει ν' άνεβεί προς τόν Πατέρα του, και γι' αυτό του λέει, "μή μ' άγγίζεις" [Ιω. 20:17]. Γιατί γνωρίζει ότι θά β λ α φ τ ε ι όποιος τόν πλησιάζει έχοντας γι' αυτόν τέτοια χαμηλή ιδέα»³.

Βλάπτεται αυτός πού προσεγγίζει τά θεία χωρίς νά κατέχει τήν όρθή Πίστη. Όπως έπίσης καιγεται αυτός πού εκτίθεται στον ήλιο άπροστάτευτος. Δέν είναι ό ήλιος πού φταίει· πηγή ζωής και αγαθών είναι ό ήλιος και καθέννας πού φέρεται σοφά χρησιμοποιεί αυτή τήν πηγή και έπωφελεύεται.

Ό Ήλιος τής Δικαιοσύνης άγκαλιάζει τά σύμπαντα. Χωρίς διάκριση. Στη Μέλλουσα Ζωή αυτό θά φανεί όλοκάθαρα. Κανέννας δέν θά 'ξεφύγει' από τόν κατακλυσμό τής θείας αγάπης⁴. Θά ένωθεί με άμαρτωλούς και δίκαιους, με κάθε άνθρωπο: «Όλη ή φύση των ανθρώπων θά δει τόν Χριστό νά έρχεται με τή δόξα του Πατέρα του», λέει ό άγιος Άναστάσιος ό Σιναΐτης⁵. Από τότε πού ό Θεός Λόγος σαρκώθηκε μέσα στην κοιλία τής άγνης Παρθένου ένώθηκε με κάθε λογικό δημιούργημα Του⁶.

Δέν σώζεται όμως κάθε άνθρωπος, δέν είναι ή ένωση αυτή με τόν Ήλιο πηγή ευφροσύνης και χαράς για όλους. Ή

διεστραμένη πίστη μετατρέπει τήν ένωση σε πηγή όδύνης και άφόρητου και αιώνιου έλέγχου.

Τό ίδιο τό πανάχραντο στόμα Του μās προειδοποιεί από τώρα και μās προσκαλεί.

«Γνώσεσθε τήν αλήθειαν, και ή αλήθεια έλευθερώσει ύμās» (Ιω. 8:32).

Οί άγιοι διευκρινίζουν ότι παίζεται ή ζωή και ό θάνατος έδω:

«Οί κακοί λογισμοί στά θέματα τής πίστης αυτοαποκαλύπτονται άμέσως. Σκοτώνουν τή ζωή τής καρδιάς, κι αυτό είναι σημάδι πώς προέρχονται από τόν φεύτη, τόν άπατεώνα πού έχει τή δύναμη του θανάτου, δηλαδή τό διάβολο. Οί καλοί λογισμοί, οί αληθινοί, φανερώνουν τήν αλήθειά τους με έργα. Δίνουν ζωή στην καρδιά, κι αυτό είναι σημάδι πώς προέρχονται από τό Ζωοποιό Πνεύμα του Θεού, τήν ίδια τή Ζωή, πού προέρχεται από τόν Πατέρα και αναπαύεται στον Υίο»⁷.

Ό άγιος τής Κρονστάνδης γίνεται πιό συγκεκριμένος:

«Όρθοδοξία στην πίστη, ό όδηγός μας για τήν αιώνια ζωή!... νά έχουμε τό ευτύχημα νά ανήκουμε στην Όρθόδοξη Έκκλησία, πού είναι ή μία, άγία, καθολική, άποστολική... Καμμιά άλλη πίστη, εκτός από τήν Όρθόδοξη δέν μπορεί νά φέρει τόν άνθρωπο σε ήθική τελείωση ή άγιότητα και σε πλήρη ευαρέστηση του Θεού... Στην τελείωση μόνο ή τέλεια πίστη οδηγεί... Ή Όρθόδοξη πίστη έξαγνίζει και αγιάζει τήν ανθρώπινη φύση τήν πεσμένη στην άμαρτία και άνορθώνει από τή φθορά...»⁸.

Οί σύγχρονοι αίρετικοί Οικουμενιστές και οί ακόλουθοί τους β λ ά π τ ο υ ν τόν

3. Κεφάλαια περί Θεολογίας, έκατοντ. β', 45 / ΕΠΕ 14, 526.

4. «Πάντα αυτού μετέχει, και ουδενός των όντων άποστατεί». Διονύσιος Άρεοπαγίτης, Διον.Άρεοπ., Περί Θείων Όνομάτων, 5:5 / ΕΠΕ 3, 154.

5. ΕΠΕ 13 Α, 285.

6. «Ό Θεός και Λόγος, άφου σαρκώθηκε χωρίς νά ύποστει μετατροπή, ένώθηκε μέσω τής σάρκας Του με όλη τήν κτίση». Άγ. Θαλασσίου, ά' έκατοντάς αγάπης, 97, Φιλοκαλία (μετ.) 2, 278.

7. Ίωάννου τής Κρονστάνδης, Ή έν Χριστώ ζωή μου, 1.251.

8. Όμιλία στην Κυριακή τής Όρθοδοξίας.

ἐαυτό τους ἀλλοιώνοντας τὴν ἀποστολική, ὀρθόδοξη πίστη. Γιὰ νὰ τοὺς ὠφελήσει ἀκολούθως ὁ Κύριος ἀποσύρει τὴ χάρη Του!

Ὁ ἅγιος Ἰλᾶριος Πουατιέ, βάζει τὴν ‘ἀξίνη στὴ ρίζα’, θέτοντάς το λίγο πιὸ ὠμά· ἴσως γιὰ νὰ ταρακουνήσει αὐτοὺς πού ἀκόμη βρίσκονται σέ λήθαργο:

«Εἶσαι στενόμυαλος, αἰρετικός, καὶ ἀνίκανος νὰ δεχτεῖς τὸ Ἅγιο Πνεῦμα»⁹!

Καὶ πῶς εἶναι δυνατὸ νὰ ἔχει μυστήρια ἕνας πού δέν κρατᾷ τὴν ἀποστολική πίστη, ἀφοῦ δέν εἶναι κἂν Χριστιανός:

«Ἐγὼ δούμμε πέραν τούτων καὶ αὐτὴ τὴν ἀρχαία παράδοση καὶ διδασκαλία καὶ πίστη τῆς καθολικῆς Ἐκκλησίας, τὴν ὁποία ὁ μὲν Κύριος ἔδωσε, οἱ δὲ ἀπόστολοι ἐκήρυξαν καὶ οἱ Πατέρες ἐφύλαξαν. Διότι σ’ αὐτὴν ἔχει θεμελιωθεῖ ἡ Ἐκκλησία, καὶ αὐτὸς πού ἐκπίπτει ἀπὸ αὐτὴν οὔτε εἶναι, οὔτε κἂν λέγεται Χριστιανός»¹⁰

Αὐτὰ γιὰ τοὺς πρωτεργάτες τοῦ Οἰκουμενισμοῦ. Ἀλλὰ κι αὐτοὶ πού ‘διαφωνοῦν’ μέ τὴν αἵρεση, αὐτῶν πού τό φρόνημα δέν ἔχει ἀκόμα τρωθεῖ, ἀλλά διατηροῦν κοινωνία μέ κείνους δέν μένουν χωρὶς ἐπιτίμια. Τό βάπτισμα καὶ τὰ μυστήρια πού παίρνουν ἀπὸ τὰ χέρια τῶν προκαθημένων τῆς ἀποστασίας δέν εἶναι ἁγιαστικά:

«Ὅσοι βαπτίζονται ἀπὸ αὐτοὺς δέν ἔχουν μυηθεῖ, ἀλλά εἶναι μολυσμένοι, ...δέν παίρνουν ἄφεση ἁμαρτιῶν ἀλλά δεσμό ἀσεβείας»¹¹.

Ἡ νηστεία καὶ τὰ καλά ἔργα τῶν διαφωνούντων δέν εἶναι ἀρκετά γιὰ νὰ ἐλκύσουν τὴν Χάρη:

«Ἡ νηστεία καὶ οἱ ἀρετές γίνονται

9. St. Hilary of Poitiers, On the Trinity, book IX, 35 / NF 9, 167.

10. Μ. Ἀθανασίου, ἐπιστολὴ πρὸς ἐπίσκοπον Σεραπίωνα, 28, ΕΠΕ 4, 164-166.

11. Διαταγές τῶν Ἀποστόλων, 6:15.

χωρὶς κανένα ὄφελος καὶ εἰς μάτην, ἐπειδὴ ὁ πατὴρ τῆς πλάνης τοὺς ξεστρατίζει καὶ δέν θρέφονται μέ τὴν ἀληθινὴ σάρκα τοῦ Χριστοῦ»¹².

Θεωροῦνται χριστιανοὶ καὶ μέλη τῆς Ἐκκλησίας ἀλλ’ εἶναι στὴν πραγματικότητα «μόνου τοῦ ὀνόματος κοινωνοί»¹³.

ἡ Ἑλλάδα ποτέ δέν πεθαίνει;

Οἱ εἰδήσεις περί χρεωκοπίας τοῦ ἑλλαδικοῦ κράτους καὶ οἱ συνέπειές του στὴν καθημερινή ζωὴ εἶναι κοινὸς τόπος καὶ τό θέμα τῆς ἡμέρας τὸν τελευταῖο καιρὸ, καὶ δικαιολογημένα. Τὰ αἷτια τῆς χρεωκοπίας; Οἱ εἰδήμονες καὶ οἱ ἄλλοι οἰκονομικοὶ ἀναλυτὲς ἅς τὰ βροῦν, ἂν τὰ καταφέρουν—ἀφοῦ συνήθως «εἰδικὸς» σημαίνει ἕνας ἄρτιος, ὀργανωμένος ἐπιστήμων κλεισμένος στεγανά στοὺς ὀρίζοντες του... Μιὰ, διαφοροτικῆς ὑφῆς, διεισδυτικὴ ἄποψη εἶναι ὅτι ἡ συρρίκνωση τῆς οἰκουμηνικῆς, πολιτιστικῆς Ἑλλάδας σ’ ἕνα κρατίδιο εἶναι ἡ αἰτία τοῦ ἱστορικοῦ της τέλους. Ὁ ἀναλυτὴς περιγράφει τό φαινόμενο ὡς ἐξῆς:

«Υπόδουλοι [ἄλλοτε] οἱ Ἕλληνες, δίχως γεωγραφικὰ σύνορα τῆς ἱστορικῆς τους παρουσίας παρήγαν πολιτισμό. Ἡ γλῶσσα τους κυριαρχοῦσε ἀπὸ τὴν Αἴγυπτο ὡς τίς παραδουνάβιες ἡγεμονίες καὶ ἀπὸ τὰ βᾶθη τῆς Μικρᾶς Ἀσίας καὶ τοῦ Πόντου ὡς τὴν Κάτω Ἰταλία. Παρήγαν ἐκπληκτικὴ ἀρχιτεκτονικὴ, ποίηση, ἄκρας αἰσθητικῆς φορεσιές, μουσικὴ, χορὸ, κοινωνικοὺς θεσμούς (κοινότητες, συντεχνίες-ἰσνάφια) — ἀποδημοῦσαν ἀπὸ θέσεως ἰσχύος ὀργώνοντας τίς ἀγορές τῆς Εὐρώπης ὡς ἔμποροι ἢ τὴ Μεσόγειο ὡς καπετάνιοι. Καὶ ὅλη αὐτὴ ἡ πολιτιστικὴ δυναμικὴ καὶ παρουσία

12. Λέων Ρώμης, ἐπιστ. 159 πρὸς Νικήταν, NF 12.

13. Κλήμεντος Ἀλεξανδρείας, Στρωματεῖς 4,4.

σταματάει, σάν νά κόβεται μέ τό μαχαίρι, όταν ένα ελάχιστο τμήμα τοῦ Ἑλληνισμοῦ συγκροτεῖ ἐθνικό κράτος καί μονοπωλεῖ τήν ἐκπροσώπηση καί διαχείριση τῆς ἐλληνικότητας»¹⁴.

Ἀσφαλῶς ἡ παραγωγή ‘πολιτισμοῦ’ εἶναι σημαντικός παράγων. Ἀλλά ‘φορεσιές ἄκρας αἰσθητικῆς’, μουσική, χορός, τέχνη, ἀρχιτεκτονική καί ἄλλα κοινωνικά δρώμενα πού ἀπαρτίζουν αὐτό πού συνηθίσαμε νά ἀποκαλοῦμε πολιτισμό ἔχουν ὅλοι οἱ λαοί. Τό National Geographic μᾶς ἔχει πάρει ἀρκετές φορές ἀπό τό χέρι γιά νά μᾶς δείξει ἀπρόσιτες μέχρι πρότινος περιοχές τῆς γῆς καί λαούς μέ ἀξιοσημείωτες παραδόσεις καί ιδιαίτερα ἀνεπτυγμένο αἰσθητικό κριτήριο. Κι ἀπό πολύ παλαιά, ἐδῶ καί χιλιετηρίδες, οἱ Αἰγύπτιοι, οἱ Ἄραβες, οἱ Πέρσες, οἱ Κινέζοι εἶχαν ἀναπτύξει τούς δικούς τους πολιτισμούς καί ἐπιστῆμες. Οἱ πολιτισμοί ἔρχονται καί παρέρχονται χωρίς ὁ φυλετικός χρωματισμός νά προσθέτει τό ελάχιστο στή φθαρτότητά τους.

Μήπως ἐπομένως δέν εἶναι ὁ ‘πολιτισμός’ τό κύριο γνώρισμα τῆς ‘ἐλληνικῆς’ κληρονομιάς; Μήπως πραγματικός Ἑλληνας εἶναι μᾶλλον αὐτός πού μεταφύτεψε τήν ἐγκόσμια αἰσθητική καί τίς χειμερικές πολιτιστικές ἀξίες μέ ἄλλες πού διαπερνοῦν τούς αἰῶνες; Αὐτός πού ξεπέρασε τό δέος τῶν γυμνῶν ἀγαλμάτων καί τῶν συναρπαστικῶν ρυθμῶν ἀρχιτεκτονικῆς μέ ἀξίες πού δέν ὀδηγοῦν τό βλέμα κάτω στή γῆ καί τά ἔκγονά της—πού δέν ἔχουν ἀναπόφευκτο ἐπίλογο τά ἐρείπια. Αὐτός πού κατέταξε τίς ‘σοφίες’ πού ἀντιμάχονται μεταξύ τους καί αὐτοαναιροῦνται, ἐκεῖ πού τίς πρέπει;

Ἡ Ἑλλάδα (εἴτε ἡ μικρή εἴτε ἡ μεγάλη) ὑπῆρξε πρωτίστως **χ ῶ ρ α Ἄ γ ί ω ν**. Καθαγίασε καί ἀντικατέστησε τίς εἰδωλολατρικές κνῖσες μέ τήν εὐωδία τῶν οὐρανίων, εὐαγγελικῶν ἀρετῶν. Αὐτό πού προέχει γιά τόν καθένα κοινό θνητό,

εἶναι ἡ προσωπική μετοχή σ’ αὐτή τήν μεταμόρφωση, στόν ἀγιασμό ψυχῆς καί σώματος. Ἄν ἀμεληθεῖ αὐτή ἡ προοπτική οἱ ἄλλες πολιτιστικές ἀξίες καταρρέουν ἀπό μόνες τους, ὅπως ὅλες οἱ μῦδες. Καθώς μιά νεότερη ἀσκήτρια στήν καρδιά τῆς Μόσχας, ἡ Ματρῶνα ἡ ἀόματη, πού ἔζησε τόν προηγούμενο αἰῶνα εἶχε πεῖ ἀποφθεγματικά:

«Ὅλοι οἱ λαοί πού ἀπομακρύνθηκαν ἀπό τόν Θεό ἐξαφανίστηκαν ἀπό προσώπου τῆς γῆς»¹⁵.

Πρόσθετε ἀκόμη καί τό ἐξῆς:

«Χαλεποί καιροί μᾶς ἐπιφυλάσσονται, ἀλλά ἐμεῖς οἱ χριστιανοί πρέπει νά διαλέξουμε τόν Σταυρό. Ὁ Χριστός μᾶς ἔβαλε στό ἔλκηθρό Του καί μᾶς πάει ὅπου Ἐκεῖνος βούλεται»¹⁶.

ὁ Οἰκουμενισμός στή Σερβία

Ὁ Σέρβος ἀρχιμανδρίτης π. Συμεών Βιλόφσκι, ὑποστηρικτής τοῦ ἐπισκόπου Ἀρτεμίου τόν ὁποῖο ἀπέκοψε τελευταία ἡ σύνοδος τοῦ Πατριαρχείου Σερβίας, ἔστειλε ἐπιστολή πρὸς τόν ἐπίσκοπο πρ. Ἑρζεγοβίνης Ἀθανάσιο (Γιέφτιτς). Τό τμήμα τῆς ἐπιστολῆς πού δημοσιεύουμε παρακάτω ἔχει ὑπότιτλο: Υἱοθέτηση Αἰρετικῶν Δοξασιῶν. Ὅπως εἶναι γνωστό ἡ σύνοδος τοῦ Πατριαρχείου Σερβίας ἐκθρόνισε καί ἐξόρισε τόν Μητροπολίτη Ράσκας καί Πριζρένης Ἀρτέμιο μετά ἀπό τριάντα χρόνων ὑπηρεσία στό Κόσσοβο (τό Ἅγιον Ὄρος τῆς Σερβίας ὅπως πολλοί τό ὀνομάζουν). Ἴδου τί γράφει ὁ π. Συμεών γιά τή στάση τοῦ Σεβ. Ἀρτεμίου ὡς πρὸς τά οἰκουμενιστικά:

«Αὐτό πού πραγματικά μέ λυπεῖ, Σεβασμιώτατε εἶναι ὅτι τόσο ἐσεῖς προσωπικά ὅσο καί οἱ Σεβασμώτατοι Μητροπολίτες Ἀμφιλόχιος Ράντοβιτς,

14. Χρ. Γιανναρά, Τό πολιτικό ζητούμενο, 2009, σ. 300.

15. Νέος Συναξαριστής 4, 184.

16. Ὅπ.παρ. σ. 184-5.

Ειρηναῖος Μπούλοβιτς κ.ἄ. τὰ τελευταῖα χρόνια ἀναπτύξατε δεσμούς καί σχέσεις (συμπροσευχές, διαθηρησκειακές συναντήσεις κλπ) μέ τόν παπισμό καί τούς ἐκπροσώπους του, υἱοθετώντας κατ' οὐσίαν τήν συμφωνία τοῦ Balamand, ὅτι δηλαδή ἡ Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία καί οἱ παπικοί εἴμαστε “ἀδελφές ἐκκλησίες”, ὅπως ἐπίσης ἀποδεχόμενοι πλήρως τήν καινοφανή ἐκκλησιολογία τοῦ Μητροπολίτη Περγάμου κ. Ἰωάννη (Ζηζιούλα) ὅτι “ἡ Ἐκκλησία εἶναι εὐρυτέρα τῆς Ὁρθοδοξίας ἔννοις” κλπ.

»Ἐπίσης νά σᾶς θυμίσω ὅτι ἐσεῖς εἴσαстан πού μεταφράσατε τήν ὁμιλία τοῦ Μητροπολίτου Περγάμου ἐπί τῆ συμπληρώσει 1000 ἐτῶν ἐκχριστιανισμοῦ τῆς Ρωσίας, ὅπου μεταξύ ἄλλων ὁ Σεβασμιώτατος Περγάμου ἀναφέρει: “παρῆλθε πλέον ἡ ἐποχή τῆς ναρκισσευομένης Ὁρθοδοξίας”, τήν ὁποία ὁμιλία καί διαδίδατε μέ πολύ ζῆλο.

»Συνέπεια τῶν παραπάνω ἦταν ὅτι, ἂν καί ἀποφάσισε ἡ Ἱεραρχία τῆς Σερβικῆς Ὁρθόδοξης Ἐκκλησίας νά ἀποχωρήσει ἀπό τό Παγκόσμιο Συμβούλιο Ἐκκλησιῶν (ΠΣΕ), μέ τήν σύμφωνη εἰσήγηση πολλῶν Σεβασμιωτάτων Ἱεραρχῶν, μεταξύ τῶν ὁποίων καί τοῦ κ. Ἀρτεμίου, ἐσεῖς, Σεβασμιώτατε, μαζί μέ ὀρισμένους Ἱεράρχες, ἐνεργήσατε ὥστε νά μὴν ὑλοποιηθεῖ αὐτή ἡ ἀπόφαση. Γι' αὐτό καί παραμένει ἕως σήμερα μέλος τοῦ ΠΣΕ».

Ὁ ἐπίσκοπος Ἀρτέμιος ἐπαινεῖται ἀπό πολλούς συντηρητικούς τῆς Σερβίας, καθὼς καί τῆς Ἑλλάδος, ὡς ὀρθόδοξος ἐπίσκοπος πού ὁμολογεῖ τήν ἀλήθεια τῆς πίστεως, σέ ἀντίθεση μέ τούς ἄλλους ἐπισκόπους τοῦ Πατριαρχείου Σερβίας πού λατινοφρονοῦν καί ἀσπάζονται αἰρετικές δοξασίες, μολονότι διετέλεσαν μαθητές

τοῦ π. Ἰουστίνου Πόποβιτς.

Σάν ὀρθόδοξος ἐπίσκοπος ὅμως ὁ Ἀρτέμιος πῶς συμβιβάζεται νά συγκοινωνεῖ μέ ἐπισκόπους πού ἐκφράζουν διαφορετικό πιστεύω ἀπό αὐτό τῶν ὀρθοδόξων, πού ἐγκολπώνονται αἰρετικές δοξασίες; Σέ τί ἐγκεῖται ἡ ὀρθοδοξία του ὅταν συγκοινωνεῖ καί συλλειτουργεῖ μέ αὐτούς; Πῶς δέχεται νά εἶναι καί νά παραμένει μέλος τοῦ αἰρετικοῦ Παγκοσμίου Συμβουλίου Ἐκκλησιῶν; Ἀφοῦ ἡ σύνοδος τοῦ Πατριαρχείου Σερβίας δέν ἀποχώρησε ἀπό τό ΠΣΕ γιατί ὁ ἐπίσκοπος Ἀρτέμιος δέν ἀποχώρησε μέ τή σειρά του ἀπό τό Πατριαρχεῖο Σερβίας;

Ὅλα αὐτά τὰ χρόνια δεχόταν τήν ἀπαράδεκτη αὐτή γιά ἕναν ὀρθόδοξο κατάσταση χωρίς νά διαχωρίζει τή θέση του. Τώρα λοιπόν τὰ γεράκια τοῦ Πατριαρχείου πρόλαβαν καί τόν ‘παραίτησαν’, τόν ἀπενεργοποίησαν γιά νά προχωροῦν στό φιλοπαπισμό τους χωρίς προσκόμματα. Συνταξιούχος πρὶν τῆς ὥρας του ὁ Ἀρτέμιος, ἀπομονωμένος καί ἐκτοπισμένος (παρασύροντας καί τούς ὀπαδούς του οἱ ὁποῖοι ἀργά ἢ γρήγορα θ' ἀποκάμουν καί θά διαλυθοῦν) θά περάσει τὰ τελευταῖα χρόνια τοῦ βίου του στήν ἀφάνεια, μὴ ἔχοντας διακόψει κοινωνία μέ αἰρετικόφρονες ἐπισκόπους καί παραμένοντας ἐφ' ὄρου ζωῆς στό ΠΣΕ.

Καλά λέει ἡ λαϊκή παροιμία: ‘μιά βελονιά στήν ὥρα της σέ γλυτώνει ἀπ' ἄλλες ἐννιά’.

Λέγανε παλαιά οἱ θεόσοφοι πατέρες μας ὅτι ὁ ἄσχημος λόγος δέν πρέπει οὔτε στ' αὐτιά μας νά φτάνει, γιατί φονεῦει τήν ψυχή:

«Ἄν κάποιος σοῦ λέει λόγια ἀνωφελῆ, μὴ κάθεσαι νά τόν ἀκοῦς, γιά νά μὴ ἀφανίσῃς τήν ψυχὴ σου, καί μὴ ντραπῆς αὐτόν πού σοῦ τὰ λέει μήπως τόν λυπήσῃς, οὔτε πάλι νά τόν ἀνεχθεῖς λέγοντας ὅτι ‘ἀπό μέσα μου δέν τὰ παραδέχομαι αὐτά πού λέει’. Μὴν πεῖς κάτι τέτοιο, γιατί δέν εἶσαι

άνωτερος από τόν Πρωτόπλαστο, τόν ὁποῖο ἔπλασε μέ τό ἴδιο Του τό χέρι ὁ Θεός, καί τόν ὁποῖο δέν ὠφέλησε ἡ κακή συνομιλία. Φύγε λοιπόν καί μή θέλεις ν' ἀκοῦς, καί πρόσεχε μήπως φεύγοντας σωματικά θελήσεις μέ τή διάνοιά σου νά μελετήσεις αὐτά πού σου εἶπε. Διότι τό παραμικρό ἀπό τά λόγια πού ἄκουσες, οἱ δαίμονες δέν τό ἀφήνουν χωρίς νά τό ἐκμεταλλεῦτον, ἀλλά θανατώνουν μ' αὐτό τήν ψυχή σου· φεῦγε λοιπόν, φεῦγε ὅλως διόλου»¹⁷.

Ἄν αὐτό ἰσχύει γιά λόγια ἀνωφελῆ, γιά ἀργολογίες καί περιττές κουβέντες πόσο μᾶλλον ἰσχύει ὅταν πρόκειται γιά κακοδιδασκαλίες, γιά τίς ὁποῖες λέει ὁ θεοφόρος ἅγιος Ἰγνάτιος:

«Ὅποιος δέν ἀπομακρύνεται ἀπό ψευδολόγο κήρυκα, ἐπίπτει στή γέεννα... Μέ αὐτόν μή συναναστρέφεσθε, γιά νά μή συναπωλεσθεῖτε μαζί του, ἅς εἶναι καί πατέρας σας ἢ γιός ἢ ἀδελφός καί οἰκεῖός σας»¹⁸.

Ποίημα

τό προσκύνημα

Τό παρακάτω ποίημα ἔχει γραφῆ ἀπό ἕναν ἅγιο. Χωρίς νά διεκδικεῖ περγαμηνές ποητικῆς δεξιότητάς ἢ ἐξεζητημένου λεξιλογίου κατά τά εἰωθότα, κατορθώνει μέσα στήν ἀπλοϊκότητά του νά μεταφέρει ἕνα μήνυμα—κάτι πού συχνά ἡ ποιητική κενολογία τοῦ κοσμικοῦ ποιητή προσπερνάει ἀνυποψίαστη. Στίς

17. Ἡσαΐα, ἀποφθ. 15, Λόγοι ΚΘ', Βόλος 1962, σελ. 80.

18. ΒΕΠ 2, 307.

19 Ἰουλίου 1903 ἡ Ρωσσία γιόρταζε τήν κατάταξη στόν χορό τῶν ἁγίων ἑνός μεγάλου τέκνου της, τοῦ ὀσίου Σεραφεῖμ τοῦ Σάρωφ. Συμμετεῖχε στόν ἑορτασμό καί ὄλη ἡ τσαρική οἰκογένεια. Ἀναρίθμητα θαύματα ἔγιναν στήν ἱαματική πηγὴ τοῦ ὀσίου στό Σάρωφ. Γράφτηκαν πολλά καί εἰπώθηκαν πολλά. «Ἐγώ ἔχοντας τήν ἐπιθυμία νά συμβάλλω μέ τό δίλεπτο τῆς χήρας,» λέει ὁ στάρετς Βαρσανούφιος πού κοιμήθηκε λίγα χρόνια ἀργότερα (+1913), «ἀφιέρωσα στό γεγονός ἕνα ποίημα μέ τόν τίτλο: “Τό Προσκύνημα”»¹.

Ὅπως τότε, τήν παλιά ἐποχή, πού μεγαλούργησε ὁ Κύριος, μέ τό ραβδί τοῦ Μωυσῆ στήν Αἴγυπτο·

καί μέ τά ἱερά ὀστά τοῦ Ἐλισαίου, ὁ Θεός ἀνάστησε νεκρό·

καί στήν ἔρημο ἔβγαλε

νερό ἀπό τήν πέτρα·

ἔτσι μέχρι τώρα,

ἡ ἁγία δεξιὰ τοῦ Ὑψίστου Θεοῦ,

οἱ ἐκλεκτοί τοῦ Κυρίου,

ἐπιτελοῦν ἔργα θαυμαστά καί

ἐξαίσια

μέ τή μεγάλη δύναμη πού ἔχουν,

τά ὀστά τους καί τά σώματά τους.

Ἄς ντροπιαστοῦν καί τώρα,

οἱ ἀνόητες φωνές ἐκείνων,

πού λαλοῦν ἐν ὑπερηφανεία,

1. Στάρετς Βαρσανούφιος, Γ' 28-29.

έναντίον τῆς ἀλήθειας καί τοῦ
Κυρίου.

Καί ἐκείνων πού τόν Κύριο,
νά προσκυνήσουν δέν θέλουν,
ἀλαλα νά γίνουν, τά χεῖλη τά ἀσεβή
καί δόλια·
καί αὐτό νά εἶναι, τό ἀνταπόδομά
τους.

Σημείωση γιά τήν ἔκδοση

Τό περιοδικό μας δέν ἀποτελεῖ «σπουδή
στήν ὀρθοδοξία».

Οὔτε ρίχνουμε σ' ἄλλους τήν «εὐθύνη
τῶν ἀπόψεών τους», ὅπως συνηθίζεται
νά λέγεται.

Ἄν ἐπρόκειτο νά μαθητεύσουμε, νά
σπουδάσουμε τήν ὀρθοδοξία, θ' ἀνα-
βάλλαμε τήν ἔκδοση.

Ὅσα καταχωροῦμε μᾶς ἐκφράζουν.

Ὅ,τι δημοσιεύεται στίς σελίδες του
ἀποτελεῖ γνήσια καί ἐπιλεγμένη τροφή κι ὄχι
ἀντικείμενο πειραματισμῶν ἢ μαθητείας.
Ἀκόμα καί ἡ πλάνη προβάλλεται - ὅταν
εἶναι ἀπαραίτητο - σχολιασμένη.

Ἀσφαλῶς «γηράσκουμε ἀεὶ διδασκό-
μενοι». Τό φῶς τῆς δημοσιότητας, ὡστόσο,
πρέπει νά βλέπει μόνον ὅσα εἶναι
θεμελιωμένα στήν ὀρθή Πίστη καί τήν
Παράδοση τῆς Ἐκκλησίας, ὅπως μᾶς τίς
μετέφεραν οἱ ἅγιοι καί ὁ λαός τοῦ Θεοῦ.
Ὁ Τύπος δέν εἶναι βῆμα γιά ἐρασιτέχνες.
Πρέπει νά ξέρεи τί θέλει, καί νά εἶναι σέ
θέση νά ξεχωρίζει τήν ἡρα ἀπό τό σιτάρι,
τό δηλητήριο ἀπό τό μέλι.

KIBWOTOS

Ὁρθόδοξα ἀνθολογήματα
πνευματικοῦ καταρτισμοῦ

- Ἐκδίδεται μέ τήν εὐλογία τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Βοστώνης κ. Ἐφραίμ γιά τίς ἑλληνόφωνες ἐνορίες τῆς Ἁγίας Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας Βορείου Ἀμερικῆς
- Ἀποστέλλεται στούς ναούς τῆς Μητροπόλεως, ἀπ' ὅπου διανέμεται δωρεάν
- Μεμονωμένοι ἀναγνώστες πού δέν ἔχουν πρόσβαση ἢ δέν ἀνήκουν στίς ἐνορίες μας μποροῦν νά ζητήσουν νά ἀποστέλλεται στή διεύθυνσή τους
- Ἡ συνδρομή εἶναι προαιρετική καί εὐπρόσδεκτη
- Ἐπιμέλεια ὕλης: ἱερ. Β. • ἠλεκτρον. διεύθυνση: basil278@gmail.com
- τηλέφωνα ΗΠΑ: (617) 734 0608 καί 277 3858
- fax: (617) 730 5783
- ταχυδρ. διεύθυνση: KIBWOTOS, 278 Warren Street, Brookline, MA 02445, U.S.A.
- διεύθυνση στό διαδίκτυο: www.homb.org [publications]
- στήν Ἑλλάδα οἱ συνδρομές ν' ἀποστέλλονται στήν κ. Μαρία Σφακιανᾶκη, 570 06, Βασιλικά Θεσσαλονίκης, τηλ. 23960 23 650, ἠλεκτρον. διεύθυνση: marsfak@gmail.com